

Verneområdestyret
for Trollheimen

Møteinnkalling

Utvalg: Verneområdestyret for Trollheimen
Møtested: Orkla Gjestegård, Løkken Verk
Dato: 18.11.2024
Tidspunkt: 10:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Program:

10:00 Velkommen og åpning av møtet

Orienteringer:

- Forvalterne

- Dronninga Landskap AS - mulighetsstudier innfallsporter og kryssing av Minilla på Sørøyåsen

- iTrollheimen As - digital informasjon natur

- SNO

12.00 - 13:00 Julelunsj

13:00 - 15:00 aker til behandling etter sakslista

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
	Saker til behandling		
ST 30/2024	Godkjenning av møteinnkalling og sakliste		
ST 31/2024	Valg av to til å godkjenne møteprotokoll sammen med leder		
ST 32/2024	Muntlige orienteringer forvaltere og SNO		
ST 33/2024	Referat sak		
RS 13/2024	Vedtak - Trollheimen landskapsvernområde - dispensasjon for tilbygg og fasadeendring på fritidsbolig i Jøldalen - Rennebu 159/5 - klage tas ikke til følge		2022/10451
	Saker til behandling		
ST 34/2024	Møteplan og driftsmidler for 2025		2023/12881
ST 35/2024	Midler til tiltak , restaurering av natur og personal ressurs fra SNO for 2025		2023/12881
ST 36/2024	Rådgivende utvalg Trollheimen - rutiner for oppfølging og planlegging av aktivitet framover		2024/4574
ST 37/2024	Felles båndtvangtider for kommuner med areal i Trollheimen og Innerdalen LVO, Minilldalsmyrene og Svartåmoen NR		2023/12881
ST 38/2024	Felles kjøretidsbestemmelser for kommuner med areal i Trollheimen og Innerdalen LVO, Minilldalsmyrene og Svartåmoen NR, og presisering av vilkår i dispensasjoner for helikopter og barmarkstransport		2023/12881
ST 39/2024	Føringar til forvalternes arbeid 2025		2023/12881
ST 40/2024	Delegert sak		
DS 73/2024	Dispensasjon - motorferdsel for tråkking og sporsetting av skiløyper - 2024-2029 - Trollheimen landskapsvernområde - Storlidalen løypelag		2024/10240
DS 74/2024	Trollheimen landskapsvernområde - Dispensasjon for transport til hytte gnr 151 bnr 21 i Jøldalen, Rennebu kommune - Randi og Gunnar Uv		2024/9801
DS 75/2024	Trollheimen landskapsvernområde - Dispensasjon for persontransport i kombinasjon med transport av tyngre utstyr til Jøldalshytta - Emil-Andre Glømmen		2024/9807
DS 76/2024	Endringsvedtak - Trollheimen landskapsvernområde - dispensasjon for sporsetting av skiløyper i Storlidalen 2024 - 2028 - Storlidalen løypelag		2024/10240
DS 77/2024	Dispensasjon - Trollheimen landskapsvernområde - byggetiltak - bru over Erga - Solveig Vollan		2024/11309
	Saker til behandling		

ST 30/2024 Godkjenning av møteinnkalling og sakliste
ST 31/2024 Valg av to til å godkjenne møteprotokoll sammen med leder
ST 32/2024 Muntlige orienteringer forvaltere og SNO
ST 33/2024 Referat sak

Dag Bastholm
Bente A. Ingebrigtsen
Muruvikveien 21
7550 HOMMELVIK

Trondheim, 23.10.2024

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2023/5800

Saksbehandler:
Helene Mokkelbost

Vedtak i klagesak om oppføring av uthus i Trollheimen landskapsvernområde

Vi viser til klagen på verneområdestyret for Trollheimen sitt vedtak 30. november 2022. Klagesaken ble oversendt Miljødirektoratet ved brev av 2. juni 2023. Vi beklager lang sakbehandlingstid.

Vedtak

Miljødirektoratet opprettholder verneområdestyret for Trollheimen sitt vedtak. Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er fattet etter forskrift om vern av Trollheimen landskapsvernområde kap. IV pkt. 1.1 a), jf. naturmangfoldloven § 48 og forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

Dette vedtaket kan ikke påklages videre.

Bakgrunn for saken

Dere er eier av en fritidsbolig (kalt Luftsloppet) på gnr/bnr. 159/5 i Jøldalen, Trollheimen landskapsvernområde, og fikk i vedtak 30.11.2022 dispensasjon til fasadeendring, hellelegging og tilbygg til denne. Tillatelsen til tilbygget var begrenset til 3 meters lengde med boligens bredde og høyde. Dispensasjonen ble gitt på vilkår om fjerning av utbyggene på hyttas østvegg og vestvegg, slik at grense for bebygd areal BYA, som fastsatt i forvaltningsplanen, ikke overskrider 60 m². Omsøkte uthus på 6 m² ble avslått i vedtaket, begrunnet i at grensen for bebygd areal fastsatt i forvaltningsplanen da ville bli overskredet. Med det betydelige antall hytter og setre i verneområdet vurderte styret at en slik utvidelse vil skape presedens som på sikt vil kunne føre til en vesentlig endring av landskapets art og karakter.

Dere påklagde vedtaket i klage av 03.02.2023. Klagen gjelder avslaget på oppføring av uthus. Dere kom med ytterligere merknader til klagen i skriv av 16.08.2023.

Klagers argumenter

I klagen vises til at omsøkte uthus skal være et enkelt uisolert uthus som skal erstatte utbyggene som skal fjernes i forbindelse med utvidelsen av hytta. Uthuset skal brukes til lagring av gassbeholdere, redskaper, ved, nødvendigheter for vedlikehold, sykler, vogner mv. Uthuset vil ikke bidra til økt ferdsel, men skape orden rundt hytta og slik sett støtte opp under området opplevelsesverdier og verneverdier.

Dere viser til at verneområdestyrets vurderingene i saken i liten grad hensyntar konsekvenser for samfunns-, natur- eller miljøinteresser. Konsekvensene av presedens er relatert til det store antallet hytter i Trollheimen som dermed vil kunne påberope seg samme utvidelse. Mer inngående drøfting av presedens og virkning er ikke gjort. Dere ber om at oppsetting av uthuset vurderes i lys av brev fra Klima- og miljødepartementet datert 02.03.2015 og 15.06.2015. Brevene uttrykker etter deres vurdering at det skal utvises en mindre streng holdning til presedens i landskapsvernområder enn i f.eks. nasjonalparker, at antall hytter i området ikke er tilstrekkelig begrunnelse for presedens, og at det skal gjøres en konkret vurdering av situasjonen, tiltakets virkning og andre forhold som kan tillegges vekt.

Dere viser til at omsøkte uthus i henhold til tilgjengelig kunnskap ikke vil ha negative konsekvenser for natur- og miljøverdiene i området. Dere kan ikke se at hyttas bygningsstil ikke er i samsvar med eksisterende byggeskikk. De opprinnelige setermiljøene i Jøldalen består av bygninger med ulik størrelse og funksjon. Således vil ikke en redskapsbod på omsøkte størrelse bidra til å skape et vesentlig avvik i bygningsskikk. Arkitektonisk stil er ikke et vurderingskriterium som er nedfelt i verneforskriften eller tilhørende forvaltningsplan. Dere kan ikke se at metodikken som departementet ber om at skal legges til grunn er fulgt opp i deres sak.

I merknader datert 16.08.2023 kommenteres nærheten til Oppstuggusetra, og dere kan ikke se at en bod på 6m² vil ha avgjørende virkning for verken miljøverdier, kulturlandskap eller naboskap. Ved en endring av driftsaktiviteten der vil dere innrette dere slik at sameksistens kan bygge på omforente prinsipper. Dere viser til at grensen for bebyggelse i Grimsdalen er høyere enn i Trollheimen og stiller spørsmål ved om ulike arealgrenser for fritidsbebyggelse i de forskjellige landskapsvernområdene er en neglisjering av nasjonal politikk.

Verneområdestyrets merknader

Verneområdestyret viser til at oppføring av omsøkte anneks må vurderes etter naturmangfoldloven § 48. Styret viser i sin vurdering av klagen den 22.05.2023 på side 3 til at

Eiendommen grenser til den åpne seterstølen på Oppstuggusætra som er i aktiv bruk og del av det åpne seterlandskapet i Jøldalen. Fritidsboligen i seg selv er derfor lett synlig i området. Den mest benyttede traséen til DNT sitt rutenett passerer influensområdet til Luftsloppet. Jøldalen sin bebyggelse er overveiende bevarte seteranlegg med karakteristisk byggestil og arealdisponering. De 2 nærmeste setervollene er i aktiv bruk, se bilde. Den omsøkte fritidsboligen er et enkeltstående fritidsbygg, vesentlig yngre (1980) og med en annen byggestil. Ytterligere bygningsmasse vil fremheve dette hvilket vil bidra negativt på inntrykket av området som seterlandskap. Det vurderes da å kunne påvirke verneverdiene nevneverdig.

Foto av Luftsloppet

Styret viser videre til at å beholde bygningenes begrensede størrelse og ensartede og enkle form er ett av forvaltningsmålene i forvaltningsplanen. En tillatelse vil videre sammen med allerede godkjente tilbygg medføre at samlet bygningsmasse på fritidseiendommen vil bli 65,7m². Dette vil overskride forvaltningsplanens vilkår om maksimalt bebygd areal på 60 m²pr. boenhet inklusive uthus. Styret opplyser at det i Trollheimen landskapsvernområde pr. 2020 var registrert 372 bygg/anlegg, hvorav 136 var registrert som fritidsboliger. Disse er etablert over mange år frem til verneområdene i Trollheimen ble etablert (Trollheimen LVO i 1987), og er mindre og har lavere standard enn det som er vanlig i dag. Det er derfor et betydelig antall fritidsboliger i verneområdet med tilsvarende begrenset størrelse og standard som Luftsloppet. Dersom det gis tillatelse til aktuelle uthus, vil dette skape presedens for et betydelig antall fritidsboliger fremover.

Verneområdestyret vurderer at klagen ikke tilfører ny og vesentlig informasjon ut over det som ble lagt til grunn da vedtaket ble fattet, og oversender saken til Miljødirektoratet.

Miljødirektoratets vurderinger

Vi er klageinstans i saken, og kan derfor prøve alle sider av den. Vi kan også ta hensyn til nye omstendigheter og forhold som ikke er tatt opp i klagen.

Miljødirektoratet vurderer kunnskapsgrunnlaget for Trollheimen landskapsvernområde som godt, jf. nml. § 8. Kunnskapsgrunnlaget fremgår bl.a. av forarbeidene, forvaltningsplan, Naturbase og styrets saksforberedelse.

Reglene som gjelder for dette verneområdet

Trollheimen landskapsvernområde ble vernet 11. desember 1987. Formålet med vernet er å *"ta vare på eit særmerkt og vakkert fjellområde med skog og seterdaler og eit rikt plante- og dyreliv"*, se forskriften kap. III. Etter forskriften kap. IV pkt. 1.1 bokstav a er oppføring av bygninger forbudt. Formålet med forbudet er å hindre inngrep som påvirker landskapets karakter enkeltvis eller samlet.

Forskriften har ingen spesifisert dispensasjonshjemmel for oppføring av aktuelle uthus og søknad om dette må derfor behandles etter naturmangfoldloven (nml) § 48. Etter nml. § 48 kan det gjøres unntak fra forbudet i verneforskriften blant annet når dette ikke vil være i strid med verneformålet og ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig. Dersom vilkårene er oppfylt skal

det foretas en konkret vurdering av om tillatelse skal gis. Dette betyr at selv om vilkårene etter bestemmelsen er oppfylt har ikke søker krav på å få dispensasjon. Vurderingen av om tillatelse skal gis er opp til forvaltningsmyndighetens skjønn innenfor de rammer alminnelig forvaltningsrettslige regler og retningslinjer, herunder prinsippene i nml §§ 8-12, setter. Sentralt i denne saken vil prinsippet om samlet belastning i nml. § 10 være. I denne vurderingen inngår ikke bare alle eksisterende tiltak i verneområdet, men også presedenseffekten av en tillatelse, det vil si samlet effekt av fremtidige tiltak som må gis tilsvarende tillatelse. Selv om et tiltak ikke isolert sett er problematisk for verneverdiene, kan den samlede effekten av flere tiltak redusere verneverdiene. Vår vurdering må også følge instruks overordnet myndighet setter, herunder brev av 02.03.2015 og 15.06.2015 fra Klima- og miljødepartementet til Miljødirektoratet.

Konkret vurdering

Søknaden gjelder oppføring av uisolert utebod på 2x3 meter, utført med samme materialer, farger og detaljer som hytta Luftsloppet. Nasjonalparkstyret opplyser at fritidseiendommen har en annen byggestil og er vesentlig yngre enn annen bebyggelse på nærliggende setervoller. I klagen anføres at arkitektonisk stil er ikke et vurderingskriterium som er nedfelt i verneforskriften eller tilhørende forvaltningsplan. Dette er ikke riktig. I et landskapsvernområde vil nettopp utforming og påvirkning på landskapet være viktig. Det vises til at forbudsbestemmelsen i kap. IV pkt. 1.1 er knyttet til alle inngrep som vesentlig kan endre landskapets karakter.

Miljødirektoratet er enig med styret i at Luftsloppet er et yngre bygg med en annen byggestil enn nærliggende setervoller. Vi vurderer likevel ikke at hytta fremstår som noe fremmedelement i landskapet.

Foto tatt av klager juli 2023. Viser Luftsloppet til venstre i bildet og Oppstuggusetra til høyre. Seterveien til Jøldalshytta går rett bak den røde låven.

Formålet med landskapsvernområdet er å ta vare på et fjellområde med skog og seterdaler og et rikt plante- og dyreliv. Miljødirektoratet legger til grunn at oppføring av et bygg på 6 m² med utforming og fargevalg som hovedhytta, isolert sett neppe vil påvirke landskapet i en slik grad at det vil være i strid med verneformålet eller påvirke verneverdiene nevneverdig. Prinsippet i naturmangfoldloven § 10 om den samlede effekten av det omsøkte tiltaket, og eventuelt fremtidig liknende tiltak vil derfor være sentralt ved vurderingen av om tillatelse skal gis. Det vises også til naturmangfoldloven § 36 andre ledd som sier at det i et landskapsvernområde ikke må settes i verk tiltak som alene *eller sammen med andre tiltak* kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter vesentlig. Tillatelse til oppføring av uthuset kan føre til uheldig presedens for eventuelle lignende søknader i fremtiden og føre til en «bit-for-bit»-utbygging i verneområdet.

Som poengtert i klagen har Klima- og miljødepartementet i brev av 02.03.2015 og 15.06.2015 gitt retningslinjer for forvaltningens vurdering av presedens i klagesaker etter nml § 48, og bruk av disse vurderingene. I brevet av 02.03.2015 uttaler departementet på side 1:

Også ved enkeltsaker som gjelder små tiltak, må det ses hen til presedensvirkningene ved at andre kan få dispensasjon til tilsvarende tiltak. Dette følger ikke minst av kravene til likebehandling. Presedensvirkninger avhenger for det første av sannsynligheten for at andre vil søke om dispensasjon til tilsvarende tiltak og for det andre av konsekvensene for verneverdiene og verneformålet av at det blir gitt dispensasjon til tilsvarende tiltak. Presedensvirkninger er derfor relevante både ved vurderingen av om vilkårene i § 48 er oppfylt og ved den brede skjønnsmessige vurderingen av om man bør gi dispensasjon.

Departementet lister deretter opp momenter som kan vektlegges i presedensvurderingen: typen verneområde, formålet med vernet, tiltakets omfang, sannsynligheten for lignende tiltak i verneområdet, om det er spesielle forhold ved det omsøkte tiltaket, om søker har spesielle behov for å få gjennomført tiltaket og om problemstillingen er omtalt i kongelig resolusjon eller forvaltningsplan.

Forvaltningsplanen for Trollheimen omtaler spesifikt utvidelse av bygningsmasse og vurderer hvor mye området kan tåle av bygningsmessige inngrep. Etter denne skal samlet bebygd areal ikke overskride 60 m² pr boenhet inkludert uthus. I klagen viser dere til at grensen for bebygd areal er mindre enn i Grimsdalen landskapsvernområde, og dere stiller spørsmål ved om ikke ulike arealgrenser for fritidsbebyggelse i de forskjellige landskapsvernområdene er neglisjering av nasjonal politikk. Miljødirektoratet viser til at forvaltningsplaner utarbeides spesifikt for det enkelte verneområde, evt. flere verneområder innenfor en bestemt geografisk ramme, for å sikre best mulig ivaretagelse av de konkrete verneverdiene, og for å sikre mest mulig likebehandling og forutberegnelighet for brukerinteresser. Retningslinjer for bebygd areal vil derfor kunne være forskjellig fra verneområde til verneområde.

Luftslottet er etter den tillatelse til utvidelse som ble gitt, på 58,7 m², og en tillatelse til oppføring av uthus vil dermed overskride forvaltningsplanens grense. Styret viser til at en tillatelse som åpner for bygging utover dette, i et område med 136 fritidseiendommer med tilsvarende begrenset størrelse og standard som Luftslottet, vil skape presedens for tilsvarende tillatelser som vil kunne endre landskapets karakter vesentlig.

Miljødirektoratet er enig i denne vurderingen og legger avgjørende vekt på presedensvirkningen i skjønnsvurderingen etter nml. § 48. Selv om det generelt skal mer til for å konstatere påvirkning på verneverdiene i et landskapsvernområde enn f.eks. i en nasjonalpark, vurderer vi at en tillatelse til aktuelle uthus vil kunne skape presedens for et betydelig antall fritidsboliger fremover med ønske om oppføring av tilsvarende mindre bygg. Dette må gjelde selv om vi ikke har konkret informasjon om bebygd areal på de 136 fritidseiendommene i området, hvor mange som har bebygd areal under byggegrensen på 60 m² eller hvor mange som ikke har uthus. En tillatelse som går ut over den grense forvaltningsplanen har satt for bebygd areal vil uavhengig av dette skape en påregnelig økning i søknader om tilsvarende utvidelse, som vil kunne gjelde et høyt antall eiendommer. Vi viser til at formålet med uthuset er lagringsplass – et typisk behov mange vil kunne ha. Formålet med oppføringen av uthuset begrenser dermed ikke presedensfaren. Samlet effekt av fremtidige tiltak som vil måtte gis tilsvarende tillatelse vil dermed kunne føre til økt bebyggelse som vesentlig endrer landskapets karakter, slik at søknaden må avslås. Styrets vedtak opprettholdes derfor og klagen tas ikke til følge.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Terje Qvam
seksjonsleder

Helene Mokkelbost
seniorrådgiver

Kopi til:

Verneområdestyret for Trollheimen

Postboks 2600

7734

STEINKJER

Arkivsaksnummer: 2023/12881-0

Saksbehandler: Hege Sæther Moen

Dato: 08.11.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret for Trollheimen	34/2024	18.11.2024

Møteplan og driftsmidler for 2025

Innstilling fra forvalter

Verneområdestyret for Trollheimen ber om at følgende behov for midler til drift og informasjonsarbeid i 2025 meldes inn til Miljødirektoratet:

Drift av VO styret med utvalg	700.000 kr
Driftsmidler	100.000 kr
Innkjøp av tellere	200.000 kr
<u>Informasjonsarbeid</u>	<u>300.000 kr</u>
Sum driftsmidler	1.300.000 kr

Møteplan for 2025:

	VO - møte	AU - møte
Januar		06.
Februar		
Mars	Dagsmøte	
April		
Mai	Dagsmøte	
Juni	Dagsmøte	
Juli		
August	2 dagers møte med befarings	
September		
Oktober		
November	Dagsmøte	
Desember		

I tillegg til oppsatte møter er det ønskelig at det legges opp til enkelte befaringer med AU og styremedlemmer med frivillig deltakelse slik at styret får bedre kunnskap om området de forvalter og utfordringene som er i området.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Saksopplysninger og vurderinger

VO styrets møter og behov for midler til drift av VO styret og utvalg

Verneområdestyret har de siste år hatt 5 møter per år, der minst ett har vært et todagers møte. Det er gode erfaringer med slike todagersmøter der styret blir bedre kjent i områdene de forvalter og med hverandre som forvaltningsteam. Med bakgrunn i dette er det også for kommende år lagt opp til 4 dagsmøter og et todagersmøte.

Det settes også opp behov for midler for noen AU møter, men med unntak av det første AU møtet som foreslås 6. januar 2025, tidfestes ikke de øvrige møtene.

Styret har tidligere ønsket fysiske møter som hovedform, og det er derfor lagt opp til dette for 2025.

Det er også ønskelig å legge opp til befaringer av viktige traseer som nyttes av besøkende, slik som trekanten og den vestre trekanten. Dette for at flere fra styret har kunnskap om bruken av området og utfordringer ved dette både for andre brukergrupper, for vegetasjon og for de besøkende. Slike befaringer kan være frivillige å delta på, men tid brukt av styremedlemmer må dekkes. Formålet er å gi bedre beslutningsgrunnlag i styret ved behandling av aktuelle saker, og slik gjøre styret mer aktive deltakere i forvaltningen. Det er ikke lagt inn ekstra midler / timer for dette i budsjettet, men ventes at det kan dekkes av midler som ellers ikke nyttes til styremedlemmer ved forfall i møtene.

Det er fra styret også pekt på behov for å ta mer aktivt i bruk både Administrativt fagutvalg og Faglig rådgivende utvalg. Utfra innspill fra dialogmøter i 2024 er det budsjettet for et dialogmøte med faglig rådgivende utvalg i 2025, og en åpen fagkonferanse.

Verneområdestyret har tidligere år deltatt på nasjonalpark-konferanser. Disse holdes annenhvert år. Det er planlagt å være en konferanse høsten 2025. Kostnader knyttet til deltakelse på disse dekkes normalt av Miljødirektoratet, mens godtgjørelse for deltakelse dekkes av styrets midler til drift. Normalt legger vi også et styremøte i forkant / etterkant av slike konferanser.

Forvalter foreslår følgende fordeling av møtene i 2025, og ber styret finne datoer de er ledige i møtet den 18.11.24.

Møteplan for 2025:

	VO - møte	AU - møte
Januar		06.
Februar		
Mars	Dagsmøte	
April		
Mai	Dagsmøte	
Juni	Dagsmøte	
Juli		
August	2 dagers møte med befarng	
September		
Oktober		
November	Dagsmøte	
Desember		

Driftsmidler verneområdene og midler til innkjøp av flere tellere

Det ble fra 2023 tildelt en sum til hver av styrene som skal dekke driftskostander styret har knyttet til verneområdene. Dette kan nyttes til å dekke kostander ved drift av toalett men også andre kostander styrene vurderer er viktige for sitt område. Tildelingen til Verneområdestyret for Trollheimen var i 2024 på 100.000 kr.

I verneområdene vi forvalter har vi lagt vekt på at kostander ved drift av innfallsporter skal dekkes av brukerne gjennom parkeringsavgifter, og frivillige betalingsløsninger. Egenbetaling for ved på bålplasser som er / blir etablert for å styre områdebruken tenkes også finansiert på tilsvarende måte.

Verneområdestyret ser behov for å ha bedre kunnskap om områdene vi forvalter, og mener det er nødvendig å kunne innhente kunnskap gjennom bruk av tellere på stier. Dette gir kunnskap om hvor mange som bruker områdene, og hvordan de bruker områdene. Det er knyttet driftskostnader til tellere, som er naturlig å dekke inn ved bruk av tildelte driftsmidler. Styret kjøpte i 2023 inn 6 ferdselstellere, og har i 2024 kjøpt inn 1 teller for bil som de første år er planlagt brukt på veien til Innerdalen.

Forvalterne mener det er behov for innkjøp av ytterligere 7 tellere for å ha et tilstrekkelig grunnlag for å forvalte området og de besøkende på en god måte, forankret i kunnskap om hvordan området brukes. Pris på tellere varierer utfra funksjon. I dag kan en få tellere som leses av manuelt for ca 15.000 per stk, og tellere som sender automatisk (må ha teledkning) til en pris på ca 45.000 per stk. Ideelt sett hadde vi ønsket å kjøpe tellere som sender automatisk til alle faste punkt, og kjøpt tellere som må avleses til områder vi har et særlig fokus på en periode. Vi ser derimot at det kan være et løft økonomisk å få til dette på kort sikt, og tenker at det om vi får en redusert tildeling er viktigere å kjøpe inn tilstrekkelig antall tellere raskere og framfor å få riktig type teller. Avlesning manuelt gir oss amme informasjon, men krever mer bruk av egne personalressurser.

Kartet nedenfor viser hvor vi i dag har tellere og hvor vi har behov for å plassere eventuelle nye tellere. I tillegg har vi behov for tre tellere som ikke er tegnet inn, som vi ønsker å flytte fra område ti område i perioder for å få oversikt over hvordan ferdselen sprer seg mellom ulike stier i et avgrenset

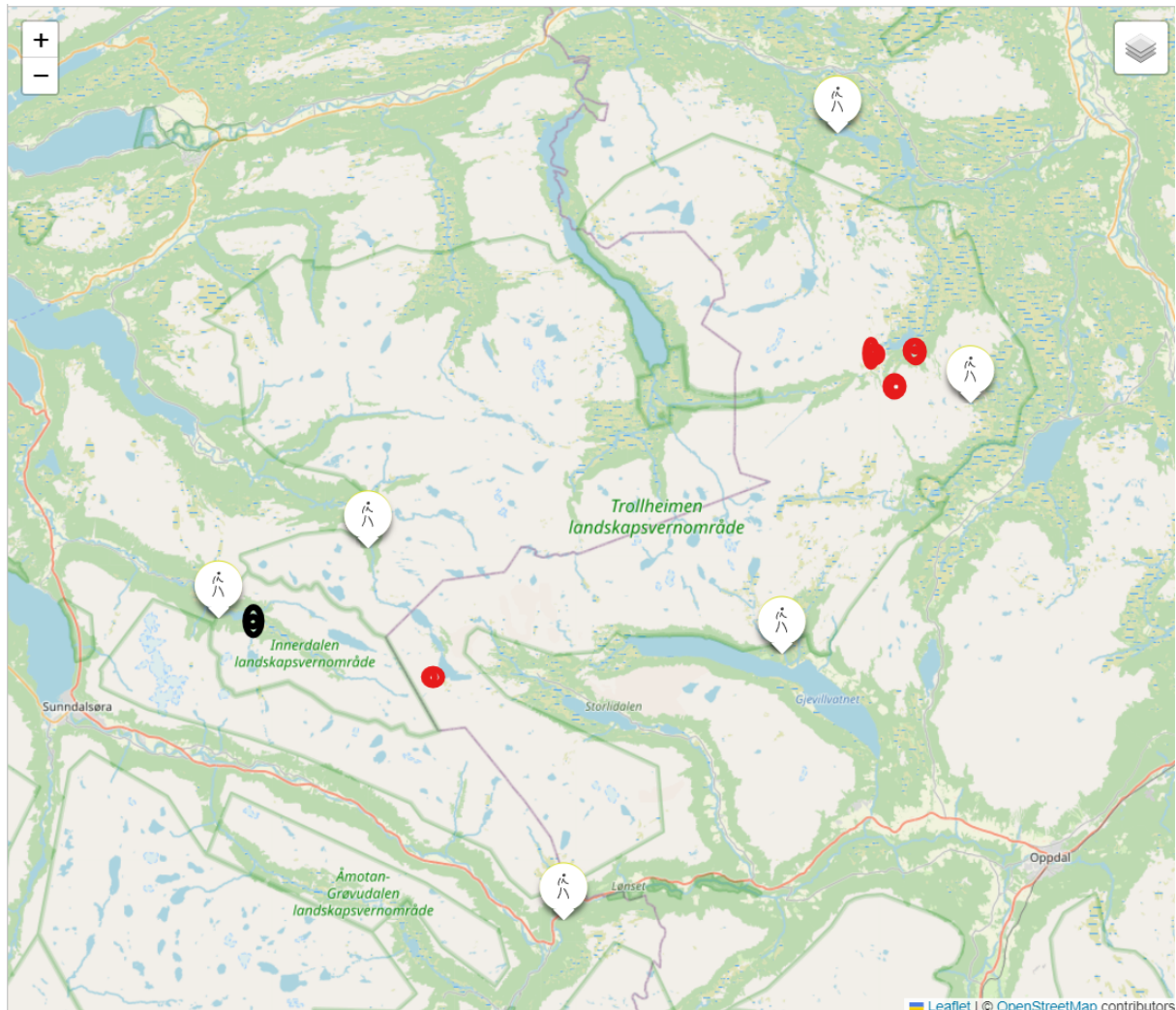
område. Vi har gjort dette før blant annet på utvalgte stier i Innerdalen og på Gjøra/Vollan (Ekkertind). Framover er det behov for slik informasjon flere steder i et så mye tilrettelagt og brukt område som Trollheimen og Innerdalen er. På kartet under viser tellerne vi har / planlegger å plassere ut:

Hvite punkter med strekmann: Dagens tellere.

Svart punkt: Bilteller i Innerdalen (ikke montert ennå)

Røde punkter: Øvrig behov for faste tellere.

I tillegg har vi som sagt behov for tre tellere vi ønsker å flytte fra område til område.

Midler til informasjonsarbeid

I tillegg til drift av VO styre med utvalg er det nødvendig å jobbe mer aktivt med informasjon om verneområdene våre og til brukerne på innfallsporner og viktige steder ute i områdene.

Mange av de øvrige nasjonalparkene / store verneområdene i Norge har egne informasjonsentre.

Verneområdeforvalter mener informasjonsarbeidet burde vært ennå tettere knyttet til NP/VO styrene enn det ser ut til at de etablerte besøksentre har. Men uavhengig av organisasjon

/driftsform på sentre er det klart at områder med egne sentre får mer ressurser til å skape aktivitet og gi nødvendig og riktig informasjon til besøkende enn områder uten.

Trollheimen og Innerdalen, med så mange besøkende burde hatt et slikt besøksenter/informasjonsenter. Forvalterne mener ressursene kunne vært nyttet bedre om et slikt senter ikke var et fysisk senter, men en ressurs som kunne nyttes i hele området i større grad, gjerne i kombinasjon med digitale løsninger for formidling i tillegg til skilt, foredrag og veiledning.

Vi er kjent med teknologien iTrollheimen AS har utviklet til Trollene i Helgetunmarka, der Trollene formidler naturinformasjon til besøkende, og ønsker gjerne å nytte en slik løsning om den blir videreutviklet til naturinformasjon i regi av NP/VO styrer.

Uavhengig av om informasjon kan nyttes digitalt eller fysisk, mener vi at Verneområdestyret bør be om midler til å jobbe mer aktivt med informasjon en periode framover.

Budsjett:

Budsjettet som følger er satt opp basert på innspill om ønsket møtefrekvens og aktivitet.

Det er av erfaring fra de siste år noe forfall i møtene, og dette er hensyntatt ved innspill om midler til drift av styret, der budsjettet kostnad er på 782.000 kr, mens det foreslås å be om tildeling på 700.000. Det er forvalters erfaring at edruelige innspill på behov som også nyttes som omsøkt er noe vi over tid er best tjent med. Skulle behovet endre seg gjennom året så kan vi be om supplerende tildeling gjennom året, eller melde om et mindreforbruk underveis slik at midlene kan nyttes av andre i andre områder.

I tillegg anbefaler forvalter at det bes om 200.000 kr til innkjøp av tellere, 100.000 kr til drift og 300.000 kr til informasjonsarbeid. Sum midler til drift som omsøkes er da 1.300.000 kr.

Budsjett for Verneområdestyret for Trollheimen LVO 2025

Det planlegges for 4 dagsmøter og 1 todagersmøte i verneområdestyret 2025

Ett av dagsmøtene er dialogmøte med fagligrådgivende utvalg

		Dagsmøte		Dagsmøter i februar, april og nov.			
	Antall deltagere	Antall møter	forberedelse	Møtetid	Satser		
Leder	1	4	6	6	721		30 384
Medl. normal	6	4	6	6	545		156 960
Medl. selvster	3	4	6	6	1499		147 168

		Todagersmøte					
	Antall deltagere	Antall møter	Forberedelse	Møtetid	Satser		
Leder	1	1	6	12	721		11 922
Medl. normal	6	1	6	12	545		58 860
Medl. selvster	3	1	6	12	1499		63 774

Det planlegges inntil 3 møter / befaringer i Arbeidsutvalget

		AU-møter						
	Antall deltagere	Antall møter	Forberedelse	Møtetid	Satser			
Leder	1	2	2	3	721		6 506	
medlemmer	1	2	1	3	545		4 360	
Medl. selvster	1	2	1	3	1499		10 084	
							490 018 *1,141 =	559 111

Dagsmøter VO -kost og losji pr møte:	20 000	80 000
Todagersmøte VO- kost og lo pr møte:	50 000	50 000
Dagsmøter AU - kost og losji pr møte:	2 000	4 000
Reise VO-styremøter pr reise:	700	35 000
Reise AU-møter pr reise:	700	4 200
Reise Faglig rådgivende utvalg - møte og kost	50 000	50 000
SUM VO / AU / FRU:		782 311

Sum drift VO-s	782 311
Avrunding:	-82 311 Basert på erfaringstall på fravær i møter o.l reduseres omsøkt sum
Drift	100 000
Tellere	200 000
Informasjons	300 000
S U M 2024:	1 300 000

Arkivsaksnummer: 2023/12881-0

Saksbehandler: Hege Sæther Moen

Dato: 08.11.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret for Trollheimen	35/2024	18.11.2024

Midler til tiltak, restaurering av natur og personal ressurs fra SNO for 2025

Innstilling fra forvalter

Verneområdestyret for Trollheimen melder inn følgende behov for midler og personalressurser fra SNO for 2025:

SNO ressurs 2025

Tidligere år har det vært prosedyre å legge inn ønske om SNO ressurs til ulike større og mindre oppdrag i et excellskjema ved årsskiftet. Dette er nå erstattet av det digitale verktøyet Naturoppdrag, som nyttes mer fleksibelt gjennom året. Her er det viktig med god dialog mellom forvalterne og SNO, og sikre at en nytter ressursen som er mulig gjennom året.

Det foreslås at forvalterne og styreleder/AU gjennomføre planleggingsmøte om SNO ressurs for verneområdene i Trollheimen for 2025 før 15. desember, og forvalterne legger endelig innmelding av oppdrag inn samtidig som styreleder/AU vedtar endelig innspill om midler til tiltak og drift den 06.01. 2025.

Midler til restaurering av natur 2025

Verneområdestyret har i flere år gjennomført uttak av fremmede treslag, planet gran og buskfuru. Flere områder er avvikret, noen trenger å gås over for å ta bort spirer som kommer, og noen områder gjenstår.

Basert på erfaring fra tidligere år og dialog med Jøldal sameie om hva de har kapasitet til å ta ut, sammen med et anslag på mindre granforekomster, foreslår forvalter at det spilles inn et behov på 500.000 kr for 2025. I tillegg utarbeider Allskog en verdivurdering av en eiendom med gran og Contortafuru der vi for tiden er i dialog med grunneier om uttak. Kommer en til enighet om erstatning og opplegg for uttak av dette foreslår forvalter at kostandene til dette legges på behovet på 500.000 til andre områder. AU vedtar endelig sum som spilles inn.

Tiltaksmidler 2025

Verneområdestyret ber om at det bestilles midler til følgende tiltak for verneområdene i Trollheimen for 2025.

Tiltaksmidler 2025		
	Tiltak	Omsøkt
1	Sti Svartådalen – Geithetta (SNO)	700.000
2	Sti Gravbekken - Retning Trollheimshytta (SNO)	800.000
3	Skjøtsel Vollasetra og Langbakksetra	30.000
4	Skjøtsel Jelsetra	20.000
5	Skjøtsel Svartdalssetra	20.000
6	Skjøtsel Øyasetra	20.000
7	Skjøtsel Renndølsetra	20.000
8	Skjøtsel Innerdalshytta	35.000
9	Skjøtsel Kvendsetdalen	40.000
10	Skjøtsel Husbysetra Romådalen	40.000
11	Skjøtsel Pestusetra Romådalen	20.000
12	Skjøtsel Øyasetra Romådalen	20.000
13	Skjøtsel Steinarstusetra Romådalen	20.000
14	Skjøtsel Austistusetra Romådalen	20.000
15	Skjøtsel Ramsøysetra Romådalen	20.000
16	Skjøtsel Langlisetra / Alvstusetra	20.000
17	Skjøtsel Helgetunsetra	20.000
18	Skjøtsel Naustådalsetra	10.000
19	Skjøtsel Vassendsetrin	40.000
20	Skjøtsel Rensbekksetra	20.000
21	Skjøtsel Jølkroken	20.000
22	Informasjon om vern Renndølsetra	20.000
23	Vad og gangbru over Minilla	300.000
24	Utbedringer / omlegginger av stier	100.000
25	Innfallsporter	1.000.000
26	Produksjon av skilt / infomateriell	50.000
27	Nofence klaver	100.000
28	Verneskiilt	20.000
29	Vernestenger	5.000
30	Ferdsestellere – 7 stk	1
	Sum	3.550.001

Tiltak 1 og 2 er begge stier med behov for utbedringer /restaurering for å ivareta landskapet og sikre at videre ferdsel ikke medfører større skade på viktige verneverdier. Dette er tiltak som en ønsker at SNO skal ha ansvar for. Grovt prisestimat. Dette er viktige tiltak som bør prioriteres høyt, men som er vanskeligst å gjennomføre.

Tiltakene 3 til og med 21 er alle flerårige skjøtselstiltak, som er nødvendige og ikke kan prioriteres ned. Tiltakene 13-15 er nye av året basert på kartlegging og helhetlig skjøtelsesplan for Romådalen utarbeidet i 2024.

Tiltak 22 og 26 er informasjonstiltak, der tiltak 21 er flerårig avtalefestet. I tillegg til disse er tiltak 28 og 29 infortiltak, innkjøp av stenger og verneskilt / underskilt til f.eks å skilte om vernegrense, båndtvangbestemmelser og motorferdselforbud.

Tiltak 23 er knyttet til etablering av en gangbru og et vad over Minilla som sikrer ferdsel på eksisterende merket sti i området etter at den tidligere stolheisen over Minilla ble stengt. Vadet sikrer også seterdriftens vilkår og ved det at området skjøttses gjennom aktiv drift.

Tiltak 24 er en avsatt årlig pott til mindre utbedringer på etablerte stier i områdene. Nytt i samarbeid med TT og KNT til innkjøp av kloppmaterialer, omlegging av stier m.m.

Tiltak 25 er knyttet til videre arbeid på innfallsportene. I 2024 er det utført et mulighetsstudie på Gjøra/Vollan, Gjevilvassdalen, Nerskogen og Resdalen som sammen med restiltak i Storlidalen må ferdigfinansieres og iverksettes. Det vurderes realistisk å prioritere 2 innfallsporter i 2025, og resterende i 2026.

Tiltak 27 er stimulering til økt storfebeite i tråd med forvaltningsmål i forvaltningsplanen. Vi ser her at dette har hatt effekt og etterspørres av flere i områder som lenge har hatt opphør av beite eller for lavt beitetryk.

Det kan bli aktuelt å omprioritere enkelte tiltak. Særlig utbedringsarbeidet på stiene (tiltak 1 og 2) er utfordrende for forvalter å lede, både av hensyn til kapasitet og kompetanse.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg

- 1 Rammer og opplegg for statsforvalterne og verneområdestyrene - midler til tiltak i verneområder og naturrestaurering, samt SNO-ressurser i verneområder - 2025.PDF**
- 2 Vedlegg Strategi for bruk av tiltaksmidler i verneområder 2020-2025.PDF**

Saksopplysninger og vurderinger

Tiltaksmidler 2025 og midler til restaurering av natur

Verneområdestyret søker og bruker årlig midler til ulike tiltak for å nå sine forvaltningsmål for verneområdene i Trollheimen. Det er gitt føringer fra Miljødirektoratet på hva midlene skal brukes til, og til hva som bør prioriteres høyt. Tildelingene tar også hensyn til om tiltakene som omsøkes er i tråd med disse føringene.

Hovedmålet med tiltaksmidlene er å styrke verneverdiene og verneformålet, og sørge for at trusler mot verneverdiene reduseres. Deretter er det mulig å bruke midler til

informasjonsarbeid og for tilretteleggingstiltak som del av arbeidet med god besøksforvaltning av verneområdene våre.

Verneområdestyret har forvaltningsplan (2015) og besøksplan (2019), og slik sett nødvendig styringsverktøy på plass for forvaltning av verneområdene våre.

Tiltakene som vises i tabellen under forvalters innstilling over er tiltak forvalterne mener bør spilles inn behov for midler til gjennomføring av. For de fleste tiltak er vernemyndigheten ansvarlig alene for kostnader og gjennomføring. For tiltak på stier skjer dette i samhandling med turistforeningene, og for tiltak på innfallsporther søkes tiltakene samfinansiert med lokale parter/aktører og kommuner.

Tiltak 1 og 2 er begge tiltak som restaurerer natur som er skadet som følge av ferdsel, med påfølgende vannerosjon. Tiltakene er kompliserte og dyre å gjennomføre og forvalter mener vi bær melde inn tiltakene, men be om at SNO står for gjennomføringen.

Videre har verneområdestyret avtaler med mange setereiere om skjøtselstiltak. Igangsatt skjøtsel må videreføres. Slike tiltak ivaretar viktige landskapsverdier og artsmangfold, og må stå høyt på prioriteringslista over tiltak. Det er likevel viktig å evaluere om innsatsen, ressursbruk og resultat står i forhold til hverandre før det inngås nye flerårige avtaler etter endt periode.

Det vil flere steder være behov for mindre tiltak på sti, for å redusere innvirkningen stien / ferdselen har på landskapet og bedre opplevelsen stien gir brukerne. Det har derfor de siste år vært omsøkt og satt av en pott til slike utbedringer. Tidlig innsats på stier vil kunne redusere skade som senere vil koste en del mer å reparere.

I tillegg til skjøtselstiltak og tiltak som utbedrer skader på stier, er det viktig å arbeide videre med tiltak som støtter utviklingen og bruken av verneområdene våre i tråd med besøksforvaltningsstrategien. Tiltakene på innfallsporene og informasjonstiltak er nødvendige også om de ikke direkte ivaretar eller fremmer verneverdiene / verneformålet. Tiltakene som legges inn her følger besøksplanen, og skjer i nær dialog med kommuner og lokale ønsker for utvikling og bruk.

Tiltak på innfallsporene er stort sett tiltak som gir økt brukeropplevelse og informasjon til besøkende. Disse må naturlig nok prioriteres lavere enn tiltak som direkte ivaretar natur og landskapsverdiene. Tilsvarende er informasjonstiltak prioritert noe lavere.

Vi har de siste år inngått stimulert til økt storfebeite i tråd med forvaltningsmål i forvaltningsplanen. Vi ser her fra tidligere inngåtte avtaler at tiltaket har hatt effekt og etterspørres av flere i områder som lenge har hatt opphør av beite eller for lavt beitetryk. Vi ser at det kommer flere storfe på beite i områder som har hatt lite beitetryk en del år, noe som er i tråd med forvaltningsmål i forvaltningsplanen. Vi ønsker derfor å kunne fortsette dette tiltaket. Samtidig har forvalter prioritert dette noe lavere, da en ser behovet for å gjøre andre tiltak også (innfallsporther og informasjon). Bruk av Nofence reduserer behovet for fysiske tiltak som gjerder, og redusere konfliktene med friluftslivet ved styrt beiting. Ved å fjerne gamle gjerder eller redusere behovet for gjerder, vil både landskapsverdien øke og skadene for beitedyr og vilt reduseres.

I områder med skjøtsel i form av slått eller beiting bør forvaltningen legge opp bevaringsmål og overvåke utviklingen framover.

Andre skjøtselstiltak som pågår eller har vært ført opp som tiltak de senere år er uttak av fremmede treslag / fremmede arter. Disse har fra 2024 vært meldt inn på en egen post. Her er vi godt i gang, og ser at vi om noen år kan fjerne trusselbildet i naturbase som omhandler fremmede treslag.

Tidligere år har vi spilt inn behov for tellere gjennom bestillingen av midler til tiltak i ESS (Elektronisk søknadssenter). I år er tellerne ført opp som en egen post på innspill om midler til drift.

Samlet innmelding på tiltaksmidler ut fra tabellen over er på 3.550.001 kr, i tillegg til midler til restaurering av natur/uttak av fremmede treslag som per nå ikke er helt klar.

Vi kan ikke forvente å få hele den ønskede tiltakssummen, men mener det er viktig likevel å vise hvilke prosjekter vi har mer eller mindre klare.

Tildelingen vil selvsagt ha betydning for endelig rekkefølge for prioriteringen. Mindre endringer i oppførte tiltak og prioriteringer kan gjøres av forvalterne / verneområdestyret, mens større endringer må avklares med Miljødirektoratet. Det er mulig å søke om supplerende tildeling ved to tidspunkt gjennom året. Styret skal ved utløp av august, eller fortløpende gi beskjed dersom tiltak ikke er mulig å gjennomføre som planlagt slik at midlene kan omdisponeres av dem eller av lokal forvaltningsmyndighet dersom miljødirektoratet gir klarsignal for dette.

Alle Statsforvaltere og verneområdestyrer

Trondheim, 07.11.2024

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2024/8934

Saksbehandler:
Vibeke Husby

Rammer og opplegg for statsforvalterne og verneområdestyrene - midler til tiltak i verneområder og naturrestaurering, samt SNO-ressurser i verneområder - 2025

Statsforvalteren kan i år innen 15. november sende inn et anslått totalbeløp for tiltaksmidler for 2025 (midler til naturrestaurering ikke inkludert) og på grunnlag av dette bli tildelt 25% av totalbeløpet allerede i tildelingsbrevet før jul. Elektronisk søknadssenter (ESS) skal som vanlig benyttes for å melde inn behov for midler til tiltak i verneområder og naturrestaurering, og frist for innmelding i ESS er 10. januar 2025. Innmelding av behov for SNO-ressurs skal bygge på planleggingsmøter mellom forvaltningsmyndighet for verneområdene og SNO lokalt.

Post 1420.31 – Tiltak i verneområder og naturrestaurering Nytt – statsforvaltere kan melde inn estimert totalbeløp innen 15. november 2024

Med referanse til oppfølging etter vårkonferansen for miljøverndirektørene og e-post fra Miljødirektoratet til embetene av 1. oktober, følger her informasjon om prøveordning for tidlig del-tildeling av tiltaksmidler. Prøveordningen gjelder kun for statsforvaltere og kommuner med delegert forvaltningsmyndighet. Ordningen gjelder ikke for restaureringstiltak over samme budsjettpost – her gjelder innmelding av behov for midler som før. Nasjonalpark- og verneområdestyrene skal melde inn og får behandlet sine behov for tiltaksmidler på samme måte som tidligere år.

For at statsforvalterne skal kunne starte opp forberedelser og tiltak som kan/bør ha oppstart tidlig på året i 2025, ønsker vi å tildele 25 % av innmeldt totalbehov allerede den 20. desember 2024, i tildelingsbrevet til statsforvalterne for 2025. Alle tiltak skal være i tråd med postformålet og strategien for bruk av midler til tiltak i verneområder. Vi ber om at statsforvalterne innen 15. november sender inn et realistisk anslag for totalbeløp for tiltaksmidler i 2025 – midler til naturrestaurering ikke inkludert. Anslaget sendes på e-post til post@miljodir.no og med kopi til vibeke.husby@miljodir.no

Nasjonalpark- og verneområdestyrene har i flere år meldt inn behov for midler til tiltak i ESS, på samme vis som statsforvalterne. De har på bakgrunn av innmeldingen fått en rammetildeling, med mulighet til å disponere midlene mellom innmeldte tiltak som er innenfor postformålet til kap./post 1420.31 i statsbudsjettet og er i tråd med strategien for bruk av midler til tiltak i verneområder. Vi legger nå opp til liknende prosedyre for statsforvalterne.

En ramme vil bli tildelt i februar 2025, på bakgrunn av hvilke tiltak som er godkjent/har fått status som OK i ESS. Dette vil gi en smidigere ordning for statsforvalterne og samtidig effektivisere arbeidet i direktoratet. Det vil ikke lenger være behov for å melde inn behov for omdisponering av tiltaksmidler, så lenge midlene benyttes på tiltak med status OK i ESS. Rapportering i ESS skal skje på slutten av året, på samme måte som før. Dette fordi vi trenger en nasjonal oversikt over bruken av tiltaksmidlene, med behov for å kunne ta ut nasjonale rapporter fra ESS til ulike formål. Naturoppdrag vil om ikke så lenge kunne gi ytterligere forenkling og effektivisering av oppgavene knyttet til både innmelding av behov for midler til tiltak og rapportering.

Kommuner med delegert forvaltningsmyndighet for verneområder

Statsforvalteren har ansvar for å kontakte kommuner med delegert forvaltningsmyndighet for mindre verneområder for å registrere behov for tiltaksmidler. Innmeldte behov skal samordnes og prioriteres av Statsforvalteren i dialog med kommunene og inngå i den samlede prioriterte innmeldingen. Kommuner med delegert forvaltningsmyndighet skal inviteres til planleggingsmøtene hos Statsforvalteren.

De miljørettslige prinsippene

De miljørettslige prinsippene (§§ 8 til 12) i naturmangfoldlovens kapittel II skal legges til grunn ved myndighetsutøvelse som berører naturmangfold. For at det skal komme frem tydeligere hvilke vurderinger som er gjort forut for søknader om midler til tiltak, skal forvaltningsmyndighetene synliggjøre vurderingene av miljørettsprinsippene ved innmelding av behov for midler til tiltak som kan berøre naturmangfold. Når en beslutning har utelukkende positiv effekt for naturmangfold, er det ikke nødvendig å bruke prinsippene. Vi ber om at det gis en kort oppsummering av vurderingen i merknadsfeltet ved utfylling av skjema i elektronisk søknadssenter og at eventuell utfyllende beskrivelse av vurderingene legges ved som vedlegg til tiltaket. Vurderingen etter prinsippene skal være forholdsmessig til tiltakets omfang og påvirkning på naturmangfoldet. I henhold til KLD sin veileder om naturmangfoldloven kapittel II, er det ikke nødvendig å henvise til hvert enkelt prinsipp, men vi ønsker at det kommer frem hvilke vurderinger som er gjort. Veilederen ligger på regjeringens nettsider [her](#) og Miljødirektoratets veiledning om miljørettsprinsippene finnes [her](#).

Naturrestaurering

Posten kan benyttes til å restaurere forringet natur i økosystemer som våtmark, skog, fjell, kulturlandskap, åpent lavland, elver og innsjøer og marine naturtyper langs kysten, både innenfor og utenfor verneområdene. Restaurering er nødvendig for å stoppe tapet av naturmangfold og under dette virkninger av klimaendringene. Midlene skal benyttes til å gjennomføre restaureringstiltak, blant annet med grunnlag i *Plan for restaurering av våtmark i Norge (2021-2025)*. Statsforvalteren i Oslo og Viken og Statsforvalteren i Innlandet kan bistå med faglige råd knyttet til restaurering av myr. Det kan meldes inn behov for midler fra post 1420.21 til styrket kapasitet hos Statsforvalterne knyttet til oppgaver på naturrestaurering. Vi gjør oppmerksom på at midlene til å styrke kapasiteten er begrenset.

Behov for midler til hogst av fremmede treslag i verneområder som er av et visst omfang, meldes inn i skjemaet for *Naturrestaurering* i ESS. Hvis tiltaket har mer karakter av skjøtsel, meldes det inn i skjemaet for *Tiltak i verneområder*.

Tiltak i verneområder

Målet for bruken av midler til tiltak i verneområder er at naturtilstanden opprettholdes og bedres. Miljødirektoratet legger *Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder* til grunn for tildeling av midler, se vedlegg 1. Prioriteringene i strategien skal også følges ved innmelding av tiltak. Det kan meldes inn behov for tiltak i alle typer av verneområder, inkl. marine verneområder og andre verneområder i sjø.

Alle innmeldte tiltak skal i tillegg til verneformålet være i tråd med godkjent forvaltnings- eller skjøtelsesplan, besøksstrategi eller andre relevante styringsdokumenter. Tiltaksplaner i FPNV (forvaltningsplan på nett) er koblet til søknadsskjema i ESS. Disse tiltaksplanene åpnes i ESS, og FPNV-tiltak velges direkte inn i søknadsskjemaet.

Det kan tildeles midler til kartlegginger og andre nødvendige utredninger som er direkte knyttet til tiltak.

Pågående skjøtselstiltak

Statsforvalteren kan for 2025 søke om en ramme på inntil kr. 500 000 per fylke for pågående skjøtselstiltak (ved senere endringer i fylkesinndeling tar vi forbehold om endret fordeling). Dersom behovet skulle overstige tildelt ramme, må overskytende tiltak spesifiseres som egne tiltak i ESS. Tiltak der SNO er økonomisk ansvarlig, meldes inn som enkelttiltak i ESS, og ikke som del av en ramme.

Fremmede arter

For bekjempelse av mink, rynkerose og stillehavsøsters er det utarbeidet handlingsplaner (DN-rapport 5-2011, DN-rapport 2013-1 og Rapport M-588, 2016). Prioriteringer gitt i handlingsplanene skal følges ved innmelding av behov for midler til

slike tiltak, og metodene som er gjengitt i planene skal benyttes. Ved minkbekjempelse kan fellingsinstruksen kun tas i bruk av tjenesteytere som har kontrakt med SNO.

Informasjonstiltak

Alle informasjonstiltak som iverksettes skal være i henhold til [merkevaren Norges nasjonalparker](#) og være forankret i en besøksstrategi. For verneområder forvaltet av verneområdestyrer og for verneområder med status som Ramsarområde, skal besøksstrategier sendes til Miljødirektoratet for faglig godkjenning. Alle henvendelser knyttet til informasjonstiltak rettes til merkevare@miljodir.no.

Områder som har eller tåler mye besøk, områder som har særlig sårbare naturverdier (med behov for kanalisering av ferdsel), samt bynære områder skal prioriteres ved utarbeidelse av besøksstrategier. Behov for midler til informasjonstiltak i slike prioriterte områder meldes inn via ESS. Statsforvalteren må samordne og gjøre en prioritering av forslag til informasjonstiltak fra kommuner med delegert forvaltningsmyndighet.

Statsforvalteren kan for 2025 melde inn behov for en ramme på inntil kr. 500 000 per fylke til informasjonstiltak (ved senere endringer i fylkesinndeling tar vi forbehold om endret fordeling). Dersom Statsforvalterens behov skulle overstige tildelt ramme, må overskytende tiltak spesifiseres som egne tiltak i ESS. Informasjonstiltak som SNO skal være økonomisk ansvarlig for, meldes inn som enkelttiltak i ESS.

Verneskilt og skiltstenger

Totalt behov for antall verneskilt, underskilt og skiltstenger meldes inn sammen med de andre tiltakene i ESS. Det skal benyttes en egen linje for skilt og en annen for stenger. Antall og type skilt/stenger oppgis i merknadsfeltet.

Retningslinjene for bruk av verneskilt finner du her:

https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/alle-tema/verneomrader/retningslinjer-for-bruk-av-verneskilt_mdir_mai_2021.pdf

Vi har tidligere hatt en avtale for leveranse av verneskilt, underskilt og skiltstenger, men den har gått ut. Vi skal i gang med anskaffelse av ny avtale. Inntil videre er det fortsatt mulig å bestille hos Reklameservice AS: <https://miljodir.reklameservice.no/>. Bestillingsløsningen krever innlogging, og passordet er *miljodirektoratet*.

Innmeldinger av andre behov

Driftsmidler til verneområdestyrer

Verneområdestyrene skal melde inn behov for driftsmidler over post 1420.21 i ESS. Nærmere informasjon om hva det kan søkes om finnes i veiledningen til søknadsskjemaet i ESS under "Bestillingsdialog", "Behovsinnmelding statsforvalteren".

Midler til driftsoppgaver i verneområdene kan *ikke* dekkes over post 1420.31, men kan omsøkes under post 1420.21.

Forvaltningsplaner og bevaringsmål

Forvaltningsplaner skal utarbeides i det nettbaserte FPNV-systemet. Behov for midler til forvaltningsplaner skal meldes inn i ESS, i skjemaet *Behovsinnmelding statsforvalteren*.

Vi trenger å vite hva som er effekten av tiltak som settes inn, og det er derfor viktig med effektmåling av tiltak. Vi oppfordrer derfor forvaltningsmyndigheten til å etablere bevaringsmål i Naturoppdrag.

Ferdsestellere

Vi har frem til nå hatt et opplegg for ferdselstellere i verneområder der Miljødirektoratet besitter tellere, som fordeles til forvaltningsmyndighetene basert på behovsinnmelding. SNO lokalt har bistått med oppsetting og drift, samt ajourføring av databasen.

Efaringene med dagens opplegg for ferdselstellere viser imidlertid at SNO bruker uforholdsmessig mye tid på oppfølging av tellere, og det er behov for å redusere SNO-bidraget grunnet begrensede ressurser. Dette betyr at forvaltningsmyndighetene kan forvente mindre SNO-bistand til tellere i felt. Vi er i ferd med å avklare opplegg for 2025, og vil komme med informasjon når dette er avklart.

For 2025 meldes behov for Miljødirektoratets elektroniske ferdselstellere inn i ESS som før. Det skal meldes inn både behov for å kunne beholde tellere som allerede er i bruk og behov for nye tellere. I kostnadsfeltet skrives kr. 1. Det er ikke ønskelig at forvaltningsmyndighetene kjøper inn tellere selv ved bruk av tiltaksmidler.

Marint søppel

Det fins en egen tilskuddspost for tilskudd til tiltak mot marin forurensning (post 1420.71). Statsforvalteren kan oppfordre frivillige og ideelle organisasjoner og stiftelser, private bedrifter, selvstendige kommunale og interkommunale selskaper og samarbeidsorganer til å søke midler fra denne posten for å få til et samarbeid om rydding innenfor de kystnære verneområdene. Opprydding av avfall langs elver, vann og innsjøer er også omfattet av ordningen. Behov for midler til mindre tiltak knyttet til rydding av marint søppel i verneområder kan meldes inn i ESS, i skjemaet *Tiltak i verneområder*.

Planlegging av verneområdearbeidet

Det er viktig å sikre god dialog og forutsigbarhet i verneområdearbeidet med hensyn til prioritering av oppsynsinnsats, gjennomføring av oppdrag og oppfølging av bevaringsmål som SNO har ansvar for. Forvaltningsmyndigheten og naturoppsynet skal

bruke Naturoppdrag, både i planlegging og gjennomføring av oppdrag i verneområdene.

Hovedpunkter i samhandlingen (se også tabell under):

- I tillegg til å bruke Naturoppdrag aktivt gjennom året, skal de årlige planleggingsmøtene omhandle verneområdearbeidet og være en arena for samhandling om utfordringer og prioriteringer kommende år
- Planleggingsmøtene mellom SNO og forvaltningsmyndighetene skal gjennomføres mellom 15. november og 15. desember. På forhånd bør det ha vært gjennomført formøter mellom saksbehandler hos forvaltningsmyndigheten og lokalt SNO hvor man går mer detaljert gjennom rapportering og nye fremtidige oppdrag
- Forslag til oppdrag for kommende år skal legges inn av forvaltningsmyndigheten i Naturoppdrag senest 1 uke før planleggingsmøtet. Forvaltningsmyndigheten kan også legge inn oppdrag ved behov gjennom året
- Alle oppdrag som er utført inneværende år skal være godt og tilstrekkelig dokumentert i Naturoppdrag av utføreren senest en uke før planleggingsmøtet. Dette gjelder også tiltak knyttet til Plan for restaurering av våtmark i Norge (2021-2025) og eventuelle andre oppgaver knyttet til restaurering av natur
- Endelig frist for innlegging av oppdrag for kommende år, er 10. januar.
- Ved innlegging av oppdrag i Naturoppdrag hvor SNO settes som ansvarlig, skal det som utfører settes inn navnet på *Naturoppsyn* som er oppgitt i Naturoppdrag. Alle verneområdene skal ha et SNO-navn som *Naturoppsyn*. Hvis det ikke ligger inne Naturoppsyn, lar en utfører stå tom
- SNO vil etter 10. januar ta endelig stilling til om oppdraget kan tas eller skal avvises. Hvis oppdraget tas, blir det vurdert om utfører skal endres eller ikke. Eventuell endring gjøres av SNO lokalt som del av egen planlegging
- Endelig frist for avklaring av oppdrag, settes til 15. mars, men det skal tilstrebes å ha dette klart så tidlig som mulig
- Forvaltningsmyndighetene har hovedansvar for behov og oppdrag, mens SNO bruker observasjon, med eller uten krav til oppfølging, samt installasjon for å registrere det som oppdages/registreres i felt. Forvaltningsmyndigheten må deretter vurdere om det skal genereres behov eller oppdrag utfra SNO sine innlagte observasjoner og installasjoner.

SNO er selv ansvarlig for å planlegge og prioritere og er økonomisk ansvarlig ved gjennomføring av egne tilsyns- og kontrolloppgaver. Det er allikevel viktig at forvaltningsmyndigheten drøfter tilsynsbehov med SNO og kommer med innspill til prioriteringer av tilsynsvirksomheten for kommende år. Det jobbes med å få på plass en egen funksjon i Naturoppdrag, hvor forvaltningsmyndigheten i samråd med SNO må legge inn ønsket tilsynsfrekvens for alle verneområder. I dag har mange embeter en egen plan for dette, og inntil den nye funksjonen i Naturoppdrag blir tilgjengelig, må

denne planen brukes. Ordinært tilsyn i verneområdene skal ikke legges som oppdrag i Naturoppdrag.

Oppdrag knyttet til registrering og skjøtsel av kulturminner må avklares med regional kulturminnemyndighet før de eventuelt legges inn som oppdrag til SNO.

Tabelloversikt over viktige frister og gjøremål.

Hva skal gjøres?	Hvem gjør det?	Når skal det gjøres?	Kommentar.
Formøter	Forvaltningsmyndighet og lokalt SNO	Senest en uke før planleggingsmøtet	Gjennomgang av gjennomførte og kommende oppdrag. Forvaltningsmyndighet arrangerer
Opprett forslag til kommende års oppdrag i Naturoppdrag	Forvaltningsmyndighet	Senest en uke før planleggingsmøtet	
Dokumenter alle oppdrag utført inneværende år i Naturoppdrag	Utfører	Senest en uke før planleggingsmøtet	Også tiltak knyttet til "Plan for restaurering av våtmark i Norge (2021-2025)" og andre naturrestaureringsoppgaver. Om utfører ikke har tilgang til Naturoppdrag skal ansvarlig dokumentere oppdraget
Planleggingsmøter	Forvaltningsmyndighet og lokalt SNO	15. november til 15. desember	Forvaltningsmyndighet arrangerer
Opprett alle oppdrag for kommende år i Naturoppdrag	Forvaltningsmyndighet	Senest 10. januar	Oppdrag til SNO skal være knyttet til en utfører
Siste frist for å avvise oppdrag i Naturoppdrag	Lokalt SNO	Senest 15. mars	Avviste oppdrag skal ha " <i>Ingen utfører</i> ". Godtatte oppdrag skal ha riktig <i>Utfører</i>

Elektronisk søknadssenter (ESS)

Elektronisk søknadssenter (ESS) vil være klart for innmeldinger i skjemaene *Midler til tiltak i verneområder* og *Midler til naturrestaurering* fra og med 20. november 2024.

Behov for tiltaksmidler skal meldes inn med netto beløp, det vil si uten merverdiavgift. Den regnskapsmessige håndteringen ved bokføring av merverdiavgift, omtales i Rundskriv R-116 fra Finansdepartementet.

Det ligger to ulike skjemaer i ESS for innmelding av behov for midler til tiltak på post 1420.31 – ett for *Midler til tiltak i verneområder* og ett for *Midler til naturrestaurering*. Alle tiltak skal kostnadsberegnes og gis unik prioritering i ett av skjemaene.

Det må være klart hvem som skal være økonomisk ansvarlig for de ulike tiltakene når de legges inn i ESS. Ethvert tiltak som meldes inn skal kun ha én økonomisk ansvarlig.

Tiltaksmidlene vil bli tildelt i hovedtildelingen i februar 2025. Dersom det skulle bli behov for supplerende tildelinger senere på året, meldes behov inn på e-post til:

Vibeke Husby vibeke.husby@miljodir.no for verneområder forvaltet av Statsforvalteren og av kommuner med delegert forvaltningsmyndighet

Ingrid Moe Dahl ingrid.moe.dahl@miljodir.no for verneområder forvaltet av verneområdestyrer.

Frist for forvaltningsmyndigheten for å melde inn behov for midler i ESS og behov for SNO-ressurs (som utfører) i Naturoppdrag, er **10. januar 2025**.

Elektronisk søknadssenter <https://soknadssenter.miljodirektoratet.no/>
Naturoppdrag: <https://naturoppdrag.miljodirektoratet.no/>

Rapportering

Rapporteringen av mer-/mindreforbruk skal skje i forbindelse med rapport pr. 31. aug. 2025, økonomirapportering pr 1. november og endelig årsrapport pr. 31. des. 2025. Samtidig med endelig årsrapportering skal det også rapporteres i ESS på enkelttiltak finansiert over post 1420.31. Manglende rapportering kan få konsekvenser for senere tildelinger.

Planlagte tiltak som ikke blir realisert, rapporteres fortløpende til Miljødirektoratet, se mailadresser over. Det kan da frigjøres tiltaksmidler som kan komme andre verneområder til gode.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust

avdelingsdirektør
Land- og friluftslivavdelingen

Morten Kjørstad

avdelingsdirektør
Statens naturoppsyn

Vedlegg:
Strategi for bruk av tiltaksmidler 2020-2025

Kopi til: Kommuner med delegert forvaltningsmyndighet for verneområder

Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder, 2020-2025

Innledning

Regjeringen vil bevare et representativt utvalg av norsk natur for kommende generasjoner, og en god forvaltning av verneområder er viktig for å kunne nå dette målet. Regjeringen ferdigstilte i 2019 Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene, og ett av tiltakene i planen er å oppdatere strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder innen 2021. Ifølge tildelingsbrevet til Miljødirektoratet for 2019 skal "Styrket ivaretagelse av verneverdiene i verneområdene og oppfølging av handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene" prioriteres. Tiltaksmidlene fordeles på bakgrunn av dagens trusselbilde og har som formål å ivareta, samt forbedre tilstanden i verneområdene. Midlene prioriteres derfor til tiltak som virker avbøtende på negative påvirkningsfaktorer der verneverdiene er truet.

Klimaendringene kan forventes å gi økt stress for mange av artene og naturtypene i verneområdene og kan gi endringer i sammensetningen av arter. For å minimere de negative effektene av klimaendringer på verneverdiene, må andre negative påvirkninger begrenses mest mulig. Eksempler på dette er gjengroing, forstyrrelser og forurensning. I tillegg bør forvaltningen av verneområder nå ta ekstra hensyn til klimaeffekter i planlegging av tiltak. Skjøtselstiltak, som fjerning av fremmede arter, må for eksempel antas å øke i omfang som følge av klimaendringene, og planlegging av tilretteleggingstiltak som etablering av stier og broer, må ta høyde for økte nedbørsmengder med påfølgende flom- og rasfare.

Tiltaksposten – Statsbudsjettets kap./post 1420.31

Det overordnede målet for forvaltning av verneområder er å ivareta verneformålet og verneverdiene i det enkelte verneområde. Postbeskrivelsen for post 1420.31 Tiltak i verneområde, gir viktige formelle rammer for hvordan tiltaksmidlene skal disponeres. Størrelsen på tiltaksposten avsettes i hvert års statsbudsjett og har i de siste årene økt. I statsbudsjettet for 2019 (Prop.1S (2018-2019) står følgende:

"Midlane går til tiltak som er naudsynte for å ta vare på verneverdiene, inkludert utgreiingar som er naudsynte før tiltak, informasjonstiltak og skjøtels- og tilretteleggingstiltak. Tilretteleggingstiltaka omfattar opparbeiding av stigar, klopping og merking for å betre tilgjenge i verneområda og samstundes styre ferdsla i og rundt sårbar natur i verneområda. Midlane nyttast òg til informasjonstiltak i alle typar av verneområde i samband med ny merkevarer for Noregs nasjonalparker og til utarbeiding av besøksstrategiar for nasjonalparker og andre verneområde med store besøkstal eller særskilde utfordringar. Alle tiltak skal vere i tråd med godkjent forvaltings-/skjøtelsplan for verneområda og andre relevante styringsdokument."

Posten for tiltaksmidler er en statlig investeringspost for forvaltningsmyndighetenes prioriterte tiltak i verneområder. Midlene skal derfor kun benyttes til tiltak i forvaltningsmyndighetens egen regi, ev. til kjøp av tjenester for gjennomføring av tiltakene. Midlene kan ikke benyttes som tilskudd til andre aktører. Drift og vedlikehold av infrastruktur (veier, toaletter, parkeringsplasser o.l.) utenfor verneområdene finansieres ikke over tiltaksmidlene.

For å kunne ivareta verneverdiene innenfor verneområder, vil det av og til være nødvendig å gjennomføre tiltak også utenfor verneområdene. Dette betinger samarbeid og avtale med grunneiere. Et eksempel på et slikt tiltak er når uttak av fremmede arter innenfor og utenfor vernegrensene må sees i sammenheng for at tiltaket skal få optimal effekt.

For å oppnå en god forvaltning av verneområder, kan det være nødvendig med generelle naturkartlegginger, sårbarhetsvurderinger, brukerundersøkelser, utarbeidelse av forvaltnings- og skjøtelsplaner, overvåking og

utarbeidelse av nettsider o.a. Slike tiltak finansieres ikke over kap./post 1420.31, men over andre budsjettposter.

Forutsetning for tildeling av midler

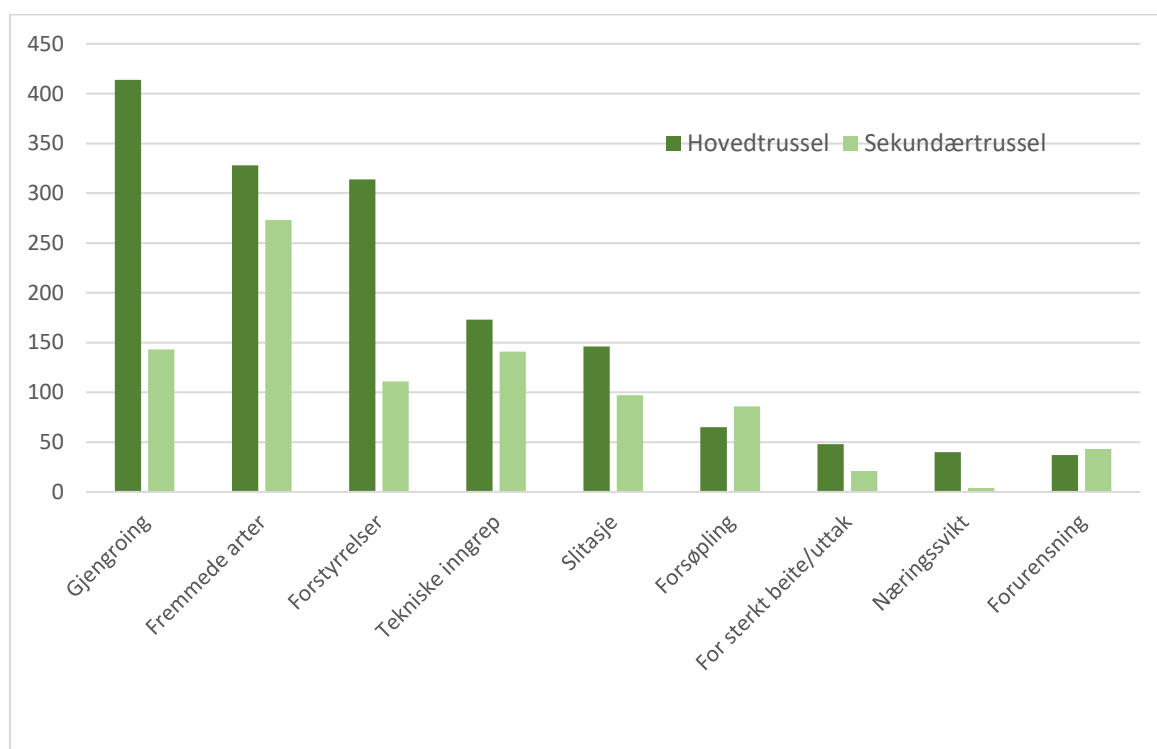
Tiltak skal være forankret i en skjøtts- eller forvaltningsplan, en besøksstrategi for området eller andre relevante styringsdokumenter.

I forkant av innmeldingen må formaliteter rundt tiltaket være avklart, som planavklaringer og innhenting av nødvendige tillatelser for gjennomføring av tiltaket. I tillegg må eierforhold og tilsyns-/drift- og vedlikeholdsavtaler være avklart.

I Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene er det presisert at "For større installasjoner som fugletårn mv. er det krav om en betydelig samfinansiering fra andre for å kunne prioritere tiltaket. Videre må eierforholdet og vedlikeholdsansvaret avklares på forhånd."

Prioriteringer ved bruk av midler til tiltak i verneområder

Klima – og miljødepartementet har bedt om en styrket ivaretagelse av verneverdiene i verneområdene. Bedring av tilstanden i verneområder, slik at antall truede verneområder reduseres, vil derfor ha fokus. De største negative påvirkningsfaktorene er gjengroing, fremmede arter, forstyrrelse av dyrelivet, tekniske inngrep og slitasje på vegetasjon, figur 1.

Figur 1. Trusselfaktorer i verneområder pr 31.12.2017

Ved fordeling av midler til skjøtsel og besøksforvaltning, skal tiltakene som gir størst positiv effekt på tilstanden og som direkte bidrar til å motvirke negative påvirkningsfaktorer prioriteres.

Etablerte skjøtselstiltak i naturtyper som krever kontinuerlig skjøtsel for å opprettholde god tilstand (løpende

skjøtsel), skal prioriteres høyere enn nye, større prosjekter. Det finnes likevel tilfeller der strakstiltak bør prioriteres. Dette gjelder f.eks. der det oppdages nye forekomster av fremmede arter med stort spredningspotensiale og der trua arter eller naturtyper står i fare for å gå tapt. Et annet eksempel kan være sikkerhetstiltak knyttet til besøksforvaltningen.

I verneområder der verneformålet trues av manglende skjøtselstiltak, og der det er behov for oppstart av tiltak umiddelbart, vil slike tiltak prioriteres foran besøksforvaltningstiltak som ikke er direkte knyttet til trusselbildet. Tiltak for å styrke besøksforvaltningen kan eventuelt gå parallelt med nødvendige skjøtselstiltak.

Et delmål med budsjettposten er å tilrettelegge for de besøkende med informasjon i tråd med merkevaren Norges nasjonalparker. I enkelte verneområder er det ikke ønskelig med økt ferdsel av hensyn til verneverdiene. I slike områder er likevel god, oppdatert informasjon i tråd med merkevaren viktig.

Målet med forvaltningen av verneområdene er å redusere truslene mot verneverdiene og å ønske folk velkommen inn for gode naturopplevelser.

Strategien vår for å nå dette målet, vil være å prioritere tiltak som innretter seg mot en bedret tilstand i verneområdene. Dette vil være tiltak som innrettes mot trusselfaktorene for de aktuelle områdene, og slike tiltak kan være både skjøtselstiltak og tilretteleggingstiltak. For å sikre en god opplevelse for besøkende, vil vi følge opp tiltak som er fremmet i besøksstrategier, og inkludert er bruk av merkevaren Norges nasjonalparker.

Prioriteringer ved bruk av tiltaksmidler:

1. Tiltak som direkte bidrar til å motvirke negative påvirkningsfaktorer knyttet til trusselbildet. Ramsar-områder og truede naturtyper prioriteres høyest blant disse tiltakene
2. Løpende skjøtselstiltak
3. Vedlikehold av eksisterende tilrettelegging
4. Bruk av merkevaren Norges nasjonalparker i verneområder med høyt besøkstrykk
5. Bruk av merkevaren i øvrige verneområder
6. Besøksforvaltningstiltak som ikke er direkte knyttet til trusselbildet (slik som fugletårn mm.)

Finansiering av større tilretteleggingstiltak

Midler til opprettelse av installasjoner som informasjonspunkt, toalettbygg og parkeringsplasser i tilknytning til verneområder, må være forankret i en godkjent besøksstrategi for å kunne bli prioritert. Tiltaksmidler kan brukes til (primært å delfinansiere) gjennomføring av denne typen tilrettelegging, og søknader til slike anlegg skal være godt begrunnet med bl.a. informasjon om besøkstall og eksisterende bruk av området.

Tilrettelegging etter universell utforming i verneområder

Universell utforming av stier innebærer krav til dekke, terrengutforming og bredde som vanskeliggjør denne typen tiltak i verneområder. I verneforskriftene er det et generelt forbud mot tyngre tekniske inngrep, og de har som den klare hovedregel ikke dispensasjonsbestemmelser som hjemler universell tilrettelegging i verneområdet. Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i nml. § 48 første ledd, første alternativ, vil sjelden kunne anvendes da universell utforming medfører terrenginngrep som strider mot verneformålet og påvirker verneverdiene. Hvorvidt et omsøkt tiltak er i konflikt med forskriften må vurderes i det enkelte tilfellet.

Utenfor verneområdet, i tilknytning til innfallsporter eller startpunkt, kan det i enkelte tilfeller være aktuelt å etablere tilretteleggingstiltak med universell utforming. Også utenfor verneområder bør forvaltningsmyndighet være bevisst på inngrep som påføres terrenget og gjøre en vurdering av om behovet står i forhold til kostnader og inngrep.

På denne bakgrunnen vil det være høy terskel for tildeling av midler utover det som kan defineres som "enkel tilrettelegging" i verneområder.

Kulturminner i verneområder

Kulturminner er en del av verneformålet i de aller fleste nasjonalparker og i enkelte andre verneområder. Ansvar for oppfølging og ivaretagelse av kulturminner ligger hos kulturminnemyndighetene. Det er egne poster på statsbudsjettet for forvaltning av kulturminner, og tiltaksmidler prioriteres vanligvis ikke til dette formålet. Skjøtsel av enkelte kulturminner, slik som steingjerder, gravrøyser og fangstsystemer, kan likevel vurderes prioritert for samfinansiering med kulturminnemyndigheten. Eksempler på tiltak som *ikke* finansieres av tiltaksmidler eller driftsmidler er vedlikehold av bygninger i verneområder. Ansvar for finansiering av vedlikehold og drift av bygninger ligger hos eier.

Arkivsaksnummer: 2024/4574-0

Saksbehandler: Hege Sæther Moen

Dato: 08.11.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret for Trollheimen	36/2024	18.11.2024

Rådgivende utvalg Trollheimen - rutiner for oppfølging og planlegging av aktivitet framover

Innstilling fra forvalter

Verneområdestyret for Trollheimen tar til etterretning at Rådgivende utvalg har valgt Oddvar Mikkelsen som sin leder. For å få en god samhandling mellom styret og utvalget er det ønskelig med innspill fra utvalget på tema til dialogmøter og åpne konferanser.

Verneområdeforvaltningen legger etter innspill fra utvalget opp til et fysisk dialogmøte mellom verneområdestyret og rådgivende utvalg årlig og en åpne konferanse annenhvert år. Konferansen bør planlegges slik at alle med interesse for verneområdene i Trollheimen kan delta.

Forvalterne skal holde Rådgivende utvalg orientert om saker som skal behandles av verneområdestyret framover, slik at det er mulig å komme med innspill til behandlingen fra utvalgsmedlemmene eller utvalget samlet. Slik informasjon vil sendes utvalget per epost.

I tillegg til epost med møtepapirer vil det opprettes en lukket facebookgruppe for Verneområdestyret og Rådgivende utvalg, der det kan foregå en noe mer uformell dialog mellom møtene.

Innspill fra fysisk dialogmøtet den 30.09.2024 og TEAMS møte den 28.10.2024 tas med i videre følges opp i egne saker videre.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg

- 1 Saksprotokoll Rådgivende utvalg - sammensetning og møter - Verneområdestyret for Trollheimen - 2024**
- 2 Oversendelsesbrev - Saker til høring og møtereferat 30.09.24 - Rådgivende utvalg - Verneområdestyret for Trollheimen**
- 3 Møtereferat 30.09.24 - Rådgivende utvalg - Verneområdestyret for Trollheimen**
- 4 Saker til høring - Rådgivende utvalg - Verneområdestyret for Trollheimen**
- 5 Rettet versjon - Trollheimen landskapsvernområde - møte i rådgivende utvalg**

Saksopplysninger

I tråd med vedtektene til Verneområdestyret for Trollheimen er det opprettet et Rådgivende utvalg for Trollheimen. Hensikten med rådgivende utvalg er å sikre et godt samarbeid mellom verneområdestyret og brukergruppene i Trollheimen, og legge til rette for et godt samarbeid mellom grunneiere, næringsliv og frivillige organisasjoner i og omkring Trollheimen.

Målet for med dette er bedre ivaretagelse av verneområdene og smidig og god forvaltning for brukerne. Rådgivende utvalg skal ha et årlig fysisk dialogmøte med verneområdestyret for Trollheimen, samt TEAMSmøter ved behov, AU deltar på disse møtene.

I dialog med Rådgivende utvalg i desember 2023, og 30.09.2024 er det kommet fram et ønske om å også ha et åpent møte / konferanse annethvert år, der alle brukere/ brukergrupper som ønsker kan delta. En slik konferanse bør ha et faglig innhold som er relevant for aktørene.

Forvalterne vil holde rådgivende utvalg orientert om saker som skal behandles av verneområdestyret slik at det er mulig å komme med innspill til behandlingen. All formell utsending skal skje på epost / post, mens det i tillegg opprettes en lukket Facebook gruppe for rådgivende utvalg og medlemmer i Verneområdestyret der en kan dele tanker og innspill underveis.

Til kommende møter vil det bli sendt kalenderinvitasjon, og sakspapirer blir lastet opp på møteinnkallingen. Det rådgivende utvalget fant i møtet den 28.10.2024 det riktig å velge en leder for utvalget slik at noen har et ekstra ansvar for å ha dialog med verneområdestyret / styreleder og forvalterne. Oddvar Mikkelsen, som representerer Bondelagene i Trøndelag og Møre og Romsdal ble enstemmig valgt til leder for Rådgivende utvalg.

Arkivsaksnummer: 2023/12368-0

Saksbehandler: Linda Forbregd Henriksen

Dato: 21.02.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret for Trollheimen	7/2024	05.03.2024

Rådgivende utvalg – sammensetning og møter

Saksprotokoll fra møte 05.03.2024 i Verneområdestyret for Trollheimen

Behandling

Styret peker på viktigheten av økt storfebeite i Trollheimen og ønsker at forvalteren ved utforming av brev om oppnevning / reoppnevning av representanter fra landbrukets organisasjoner og grunneiere fra den enkelte kommune oppfordres om å velge representanter som kan ivareta denne interessegruppen til posisjoner i rådgivende utvalg. Dette fordi styret ser viktigheten av å komme i dialog med denne brukergruppen.

Vedtak

Forvalters innstilling enstemmig vedtatt, med tillegg om at forvalterne ved utforming av brev om oppnevning / reoppnevning av representanter fra landbrukets organisasjoner og grunneiere fra den enkelte kommune oppfordres om å velge representanter som kan ivareta storfebeitebrukere / beitelag til posisjoner i rådgivende utvalg.

Innstilling fra forvalter

Det innstilles til å videreføre tidligere sammensetning av Rådgivende Utvalg, med følgende endringer:

- Forum for natur og friluftsliv (FNF) Møre og Romsdal går ut.
- Naturvernforbundet i Trøndelag / Møre og Romsdal kommer inn og
- Dagens to grunneierrepresentanter fra henholdsvis Trøndelag og Møre og Romsdal fylker, byttes ut med en grunneierrepresentant fra hver av kommune med areal i Trollheimen.

Rådgivende Utvalg vil da ha følgende sammensetning framover:

- Naturvernforbundet i Møre og Romsdal /Trøndelag
- Trondhjems Turistforening
- Kristiansund og Nordmøre Turistforening
- Trollheimen Sijte

- Bondelagene i Møre og Romsdal / Trøndelag
- Bonde og Småbrukerlagene i Møre og Romsdal / Trøndelag
- NJFF Møre og Romsdal / Trøndelag
- Sau- og geitealslagene i Møre og Romsdal / Trøndelag
- Sør-Trøndelag reiseliv ved Nasjonalparkhagen
- Destinasjon Kristiansund og Nordmøre
- Grunneier i Rindal kommune
- Grunneier i Orkland kommune
- Grunneier i Rennebu kommune
- Grunneier i Oppdal kommune
- Grunneier i Sunndal kommune
- Grunneier i Surnadal kommune
- Kraftregulantene

For alle representanter bør det også oppnevnes et varamedlem.

Forvalterne ber aktørene i Rådgivende Utvalg bekrefte eller reoppnevne sine representanter før første dialogmøte gjennomføres. For organisasjonene som representerer flere lag i begge fylker ber vi om at de samorner seg og melder en felles kandidat.

For utvelgelse av grunneierrepresentanter bes kommunene om å oppnevne disse.

Det legges opp til ett årlig dialogmøte med Rådgivende Utvalg, og én åpen fagdag annethvert år.

Det er et mål å involvere medlemmene i Rådgivende Utvalg mer ved planlegging av dialogmøter og fagdager.

--- slutt på innstilling ---

Saksopplysninger og vurderinger

I vedtektene til verneområdestyret for Trollheimen av 19.01.2024 framgår det i punkt 6.8 at verneområdestyret skal oppnevne et Rådgivende Utvalg bestående av representanter for de ulike interesser i området, som bl.a. grunneiere, reindriften og andre særlig berørte offentlige organer som friluftsråd, næringsliv, frivillige organisasjoner bl.a. natur- og miljøorganisasjoner og lignende. Det fremkommer også at verneområdestyret bør ha minst et årlig møte med rådgivende utvalg.

Hensikten med Rådgivende Utvalg er å legge til rette for et godt samarbeid mellom verneområdestyret, offentlige organ, grunneiere, næringsliv, frivillige organisasjoner og samiske interesser. Utvalget vil også kunne gi råd til forvaltningsmyndigheten samlet eller som enkeltaktører.

Verneområdestyret for Trollheimen ble etablert i februar 2011, og besluttet å opprette sitt Faglig Rådgivende Utvalg i møte den 15.06.2011. Sammensetningen har vært uendret siden 2011, men har underveis byttet personer som har representert de ulike organisasjonene / næringene / grunneierområdene. For at utvalget på en god måte skulle ta del i en dialog med verneområdestyret ble det lagt vekt på at utvalget ikke skulle bli for stort.

Verneområdestyret for Trollheimen har i perioden 2017 og fram til d.d. hatt en prøveordning med partssammensatt verneområdestyre, der grunneiere og flere av organisasjonene med plass i Rådgivende Utvalg har vært oppnevnt i verneområdestyret. Dette førte til et redusert behov for Rådgivende Utvalg, og utvalget ble i svært liten grad benyttet, og en har ikke greid å følge opp intensjonen om årlige møter mellom verneområdestyret og Rådgivende Utvalg.

Da prøveordningen med partssammensatt verneområdestyret ble besluttet avvirket har styret funnet det nødvendig å prioritere dialogmøtene framover og har også sett på sammensetningen av Rådgivende Uvalg, og diskutert denne både i et dialogmøte og et styremøte i desember 2023.

Under dette åpne dialogmøtet på Oppdal 04.12.2023, var også de nyopnevnte kandidatene til Verneområdestyret av 2024 deltakere sammen med Rådgivende Utvalg og Administrativt Kontaktutvalg. Her kom det fram ønske om at én grunneierrepresentant fra hver kommune skulle sitte i Rådgivende Utvalg. Dette ble begrunnet med at grunneierrepresenteringen i Trollheimen er viktig ettersom all grunn er privat, samt at grunneiere ikke er noen homogen masse og at deres meninger ofte spriker. Det ble også nevnt at grunneierne ofte føler seg overkjørt og ikke hørt. Det ble videre pekt på at det er grunneierne som har skapt verneverdiene og at det derfor er viktig å høre deres meninger. Det ble også poengtert at reindriften også er grunneiere.

Under møtet den 04.12.2023 og i andre tidligere møter, har det blitt ytret ønske om en åpen fagdag med Verneområdestyret, Rådgivende Utvalg og andre interessenter som målgruppe. Dagen bør ha som formål å gi kunnskapspåfyll både for Verneområdestyret og Rådgivende Utvalg, men også andre interessenter som ikke sitter i styret eller utvalget.

Etter dialogmøtet den 04.12.2023 med påfølgende styremøte, samt innspill fra både FNF og Naturvernforbundet i perioden 2020 – 2023, vurderes det riktig å bytte FNF ut med Naturvernforbundet, da begge parter har ytret ønske om dette. FNF er en organisasjon som samler mange ulike miljø og friluftslivsinteresser, men som selv ikke kan ta stilling i ulike saker på vegne av interesseorganisasjonene de representerer. Ved å bytte ut FNF med naturvernforbundet er balansen på de ulike organisasjonene som representerer friluftsliv og miljø bedre ivaretatt.

Det vurderes også riktig å gi plass til flere grunneiere i Rådgivende Utvalg, og det foreslås derfor en fra hver kommune.

Da det ved de siste dialogmøtene har vært lavere deltakelse og en opplever at innmeldte representanter ikke lenger har samme funksjon i organisasjonene, vurderes det riktig å be organisasjonene om å reopnevne en kandidat og vara som skal representere dem framover.

Forslag til ny sammensetning av Rådgivende Utvalg

Det foreslås å videreføre tidligere sammensetning av Rådgivende Utvalg, med følgende endringer:

- Forum for natur og friluftsliv (FNF) Møre og Romsdal går ut.
- Naturvernforbundet i Trøndelag / Møre og Romsdal kommer inn og
- Dagens to grunneierrepresentanter fra henholdsvis Trøndelag og Møre og Romsdal fylker, byttes ut med en grunneierrepresentant fra hver av kommune med areal i Trollheimen.

Rådgivende Utvalg vil da bestå av følgende representanter:

- Naturvernforbundet i Møre og Romsdal / Trøndelag
- Trondhjems Turistforening
- Kristiansund og Nordmøre Turistforening
- Trollheimen Sijte
- Bondelagene i Møre og Romsdal / Trøndelag
- Bonde og Småbrukerlagene i Møre og Romsdal / Trøndelag
- NJFF i Møre og Romsdal / Trøndelag
- Sau- og geitealslaget i Møre og Romsdal / Trøndelag
- Sør-Trøndelag reiseliv ved Nasjonalparkhagen

- Destinasjon Kristiansund og Nordmøre
- Grunneier i Rindal kommune
- Grunneier i Orkland kommune
- Grunneier i Rennebu kommune
- Grunneier i Oppdal kommune
- Grunneier i Sunndal kommune
- Grunneier i Surnadal kommune
- Kraftregulantene

I tillegg til å vurdere sammensetning av Rådgivende Utvalg er det viktig å vurdere hvordan utvalget på best vis kan fungere både som rådgivende utvalg til styret og som et bindeledd til grunneiere, lokalsamfunn og viktige organisasjoner med aktivitet og interesse i verneområdene våre.

Det forelås ett årlig møte med Verneområdestyret og Rådgivende Utvalg, samt én åpen fagdag annethvert år med Verneområdestyret, Rådgivende Utvalg og andre interessenter som målgruppe.

**Verneområdestyret
for Trollheimen**

Postadresse
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Besøksadresse
Rindalsvegen 2A
6657 Rindal

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 +4773199386
sftlpost@statsforvalteren.no
<https://www.nasjonalparkstyre.no/trollheimen>

Rådgivende utvalg
Verneområdestyret for Trollheimen

Saksbehandler Linda Forbregd Henriksen

Vår ref. 2024/4574-0 432.2

Deres ref.

Dato 09.10.2024

Oversendelsesbrev - Saker til høring og møtereferat 30.09.24 - Rådgivende utvalg - Verneområdestyret for Trollheimen

Hei.

Viser til dialogmøtet med rådgivende utvalg og verneområdestyret for Trollheimen som ble holdt i Todalen 30.09.2024.

Vi takker så mye for oppmøtet, samt konstruktive og gode tilbakemeldinger under det man kan kalle for et slags oppstartsmøte for det nyoppnevnte rådgivende utvalget.

Grunnet gode diskusjoner og tidsoptimistiske forvaltere fikk vi ikke tid til å diskutere alle planlagte tema. Sammen med tema vi fikk diskutert, sender vi derfor ut en del saker til høring fra det rådgivende utvalget. Innspill/tilbakemeldinger fra rådgivende utvalg tas med til neste styremøte 18.11.2024.

Frist for å sende inn tilbakemeldinger/innsjill er 21.10.2024.

I tillegg ønsker vi å holde et Teams-møte 28.10.2024 kl. 19.00 for å diskutere innspillene og evt. velge en leder for utvalget. Alle i rådgivende utvalg vil bli invitert til møtet via e-postene vi har fått registrert. Si ifra dersom dere ikke får Teams-invitasjonen, eller andre utfordringer med dette.

Vedlagt ligger møtereferatet fra 30.09.2024, presentasjonen som ble brukt i møtet, saker til innspill, samt hvordan dere oppretter en bruker i DFØ (registreringsskjema) og deretter hvordan dere fører reiseregning i DFØ. Som nevnt i møtet blir det dessverre ikke gitt møtehonrorar.

Håper å få mange gode innspill, samt se så mange som mulig av dere på Teams 28.10.

Med hilsen

Linda Forbregd Henriksen og Hege Sæther Moen
Verneområdeforvaltere i Trollheimen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg

- 1 Møtereferat 30.09.24 - Rådgivende utvalg - Verneområdestyret for Trollheimen
- 2 Saker til høring - Rådgivende utvalg - Verneområdestyret for Trollheimen
- 3 Presentasjon - Dialogmøte med Rådgivende utvalg i Trollheimen 30.09.24
- 4 Registreringsskjema for brukere av DFØ
- 5 Forenklet brukerveiledning- honorar og reiser for eksterne
- 6 DFØ appen, trinnvis brukerveiledning

**Verneområdestyret
for Trollheimen**

Postadresse
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Besøksadresse
Rindalsvegen 2A
6657 Rindal

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 +4773199386
sftlpost@statsforvalteren.no
<https://www.nasjonalparkstyre.no/trollheimen>

Rådgivende utvalg
Verneområdestyret for Trollheimen

Saksbehandler Linda Forbregd Henriksen

Vår ref. 2024/4574-0 432.2

Deres ref.

Dato 09.10.2024

Møtereferat 30.09.24 - Rådgivende utvalg - Verneområdestyret for Trollheimen

Deltakere i møtet:

Fra Verneområdestyret for Trollheimen:

Haakon Nordseth – Oppdal kommune – styreleder
Per Arne Lium – Rennebu kommune – medlem
Mildrid Kattem Aune – Rindal kommune – medlem
Lusie Gjersvoll – Sunndal kommune – medlem
Gustav Kant – Sametinget – medlem
Arne Rønning – Trøndelag fylkeskommune – varamedlem
Anna Krikhe Renander – Sametinget – varamedlem

Fra Rådgivende Utvalg:

Ola Lund – Orkland kommune, grunneierrepresentant.
Arild Stene – Rennebu kommune, grunneierrepresentant.
Kjetil Værnes – Kraftregulantene
Tove Hundset – NJFF - stilte i stedet for medlem Monica Malmedal.
Ingunn Tørset – Rindal kommune, grunneierrepresentant.
Jørgen Sørli – Naturvernforbundet.
Peder Haugmo Hoel – Oppdal kommune, grunneierrepresentant.
Aud Marie Bøe – Bonde- og småbrukarlagene i Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal.
Olav Halle – Surnadal kommune, grunneierrepresentant.
Anna Krikhe Renander – Trollheimen Sijte

Fra administrasjonen:

Hege Sæther Moen og Linda Forbregd Henriksen – verneområdeforvaltere
Lars Olav Lund - Statens Naturoppsyn

Naturreservater Minnildalsmyran og Svartåmoen
Landskapsvernområder Trollheimen og Innerdalen

Fra dialogen mellom de som deltok i møtet er følgende notert:

Mange av representantene sa at de ikke hadde noen spesifikke eller store utfordringer for deres bruk i verneområdet, og at de hadde god dialog med forvaltningen, også når det var akutte behov. Det ble hevdet av forvalterne er løsningsorienterte og tilgjengelige, og viser interesse for å få kunnskap og forstå brukernes behov – spesielt pekt på av reindrift og andre beitebrukere.

Det nevnes ellers at god dialog mellom brukergruppene er viktig. Likeledes er det viktig med en god gjensidig forståelse av hvilke roller vi har innad i brukergruppene og mot forvaltningen.

Det ble likevel pekt på forholdet mellom brukere og forvaltning, og stilt spørsmål om det er et smidig forhold, da en i forbindelse med prosessen med utredning av endret vernestatus og/eller utvidelser, opplever en del motstand fra grunneierne som tolkes å være begrunnet i at de opplever vernet som begrensende og byråkratiserende.

Mange var opptatt av at vern ikke skulle være til hinder for grunneiere, spesielt for å kunne drive med beitedyr. Det pekes her på at det er viktig å legge til rette for fremtidige generasjoner. Det ble av flere lagt vekt på at Trollheimens verdier er skapt av brukerne, nettopp beitenæringen. Flere kommenterte viktigheten av beitebrukere i Trollheimen, og bekymring for at Trollheimen, som andre områder, gror ned som resultat av lite beiting. Beitenæringen skaper store verdier i Norge.

Det ble kommentert at det virket som om vernet virker utenfor vernegrensene, altså i randsonen av verneområdet, og slik ble en hindring av grunneiers utnyttning av egne ressurser.

Det ble av reindriften nevnt utfordringer med at de er uheldig at de er de siste som blir snakket med når det utarbeides motorferdselsdispensasjoner. Praksis er at det av og til gis dispensasjoner med forbehold om at reindriften kontaktes og hensyntas. Dette gjelder særlig helikopterflyving hvor datoer allerede er satt samt helikopter, materialer og/eller ressurser allerede bestilt før reindriften blir konsultert. Dersom flyvingen da er planlagt i perioder til særlig forstyrrelse for reindriften, som i brunsten eller i forkant av kalvemerking, så viser det seg ofte å være for sent å finne en optimal løsning for alle parter. Det ble derfor ytret ønske om at reindriften involveres tidligere i prosessen framover.

Løshunder og båndtvang som ikke overholdes ble nevnt som en utfordring, særlig blant beitenæringen.

Det ble av enkelte i møtet også ytret bekymring for nedbygging og hvilke konsekvenser det har fått for de naturressursene vi har, samt viktigheten av å vektlegge vern av natur fremfor samfunnsøkonomisk vekst. Det ble dratt paralleller til Fosen-saken, og pekt på at reindriften

vektlegges lavt fremfor kraftutbygging og annen økonomisk vekst. Hyttene som er blitt bygd i tilknytning til/innenfor verneområdet ble også kommentert som en utfordring, samt ferdselen i området fra de mange hytteturistene.

Fra noen ble sagt at vern av natur er en nødvendighet i dag. Tidligere var det nesten ikke bebygde områder, nå bygges mye natur ned. Til de som frykter vern ble det pekt på som nødvendig. Her vises det også til Internasjonale verneområder, og pekes på at vi trenger strengere vern. Det er lite å frykte i forhold til økt turisme/Internasjonal turisme, da dette er noe som har vært i Trollheimen i lang, lang tid.

Reindrifta kommenterte at de er avhengig av å leve for og av natur, og at vernet dermed er viktig for å sikre tilstrekkelige områder for deres drift.

Det ble ellers ytret bekymring knyttet til utfordringer som følge av eventuell nasjonalpark, og hvilke former for bruk det da ville bli fremover. Her kom tydelig frem at en ikke ønsker dronebruk i området, at sykling er til forstyrrelse for beitedyr, og det at Turistforeningens åpning i verneforskriften til å bygge nye turisthytter i verneområdet bekymrer, noe som kan reguleres ved endring til nasjonalpark-status.

Det ble i forbindelse med eventuell endring av verneform til nasjonalpark også stilt spørsmål om vernemyndigheten i dag har de virkemidlene som trengs for å styre ferdselen, og om man kan regulere ferdsel gjennom revidering av forvaltningsplanen. Det ble svart ut at vi i dag ikke har annet enn positive virkemidler å bruke for å regulere ferdsel med dagens verneform, men at en har noe mer å gå på med nasjonalparkstatus f.eks. knyttet til organisert ferdsel og ulike ferdselsformer som sykling, kiting m.m. Ellers ble det opplyst at man ikke kan gjøre vedtak i forvaltningsplanen som regulerer ferdsel, forvaltningsplanen er kun en utvidet beskrivelse av verneforskriften, med retningslinjer for forvaltningen. Endringer i det juridiske rammeverket kan bare skje ved en forskriftsendring.

Det ble også pekt på et behov for å regulere ferdsel i tid og sted for å kunne ivareta kalvingstid, hekking og yngling. Her er metoden at dette kan skje ved å fremme andre områder / legge til rette for at andre områder som tåler det velges av brukerne. Informasjon til brukerne kan også bidra til økt forståelse for hvilke deler av området en bruker og hvordan en opptrer.

Angående tilrettelegging for besøkende ble det spurt om innfallsportene bidrar til masseturisme og økt ferdsel i Trollheimen. Dette ble svart ut med at formålet med informasjonen og tilretteleggingen vi har er å styre/kanalisere og dermed kontrollere hvor ferdselen finner sted, slik at ferdselen i større grad legges der det tåles og blir mer forutsigbar. Dette er både av hensyn til verneverdier, beitedyr, og andre brukergrupper. Det ble ellers lagt vekt på viktigheten av tilrettelegging for folkehelse og bruk av naturen som «medisin» for psykisk og fysisk helse.

Verneområdeforvalterne pekte på viktigheten av dialog med brukergruppene og deres kunnskap om området for å kunne forstå området riktig og gjøre gode forvaltningstiltak. Det var ellers en del dialog om hvordan en ønsket at Rådgivende utvalg skulle fungere, og hvilken arbeidsform en ønsket. Som en første oppfølging av dette ligger det vedlagt en del saken en ønsker råd fra utvalget på, deriblant funksjon til rådgivende utvalg.

Rådgivende utvalg
Verneområdestyret for Trollheimen

Saksbehandler Linda Forbregd Henriksen

Vår ref. 2024/4574-0 432.2

Deres ref.

Dato 09.10.2024

Saker til høring - Rådgivende utvalg - Verneområdestyret for Trollheimen

Saker verneområdestyret ønsker innspill fra rådgivende utvalg på:

1. Båndtvangbestemmelser

De ulike kommunene med areal i Trollheimen har ulike båndtvangbestemmelser, noe som er forvirrende for de som ferdes med hund å holde seg oppdatert på. Trollheimen er også et turområde, der en ofte krysser kommunegrenser underveis på samme tur.

Verneområdestyret for Trollheimen ønsker å sende en oppfordring til kommunene om å vedta samme båndtvangstid for sine arealer som er i / inntil Trollheimen.

Da store deler av Trollheimen nyttes til beite av både sau, storfe, geit og rein, er det naturlig å hensynta alle disse beitedyra ved tidspunktet som settes. Det foreslås derfor at tidspunkt for båndtvang settes fra 1. april til 15. november.

2. Informasjon til hundeeiere om bestemmelser i hundelov og kommunale forskrifter om båndtvang

Vi ser behov for å informere både om tiden for båndtvang og hvorfor bestemmelsene er satt slik de er. Vi håper god informasjon vil gi større forståelse for hvorfor båndtvangbestemmelsene er slik de er i våre områder.

Vi ser for oss informasjon på hjemmesiden [Velkommen til Trollheimen og Innerdalen](#), på SoMe (sosiale medier, henholdsvis Facebook og Instagram), og på skilt der besøkende møter info om verneområdet på startpunkt for tur.

3. Kjøretidsbestemmelser for motorferdsel

De ulike kommunene med areal i Trollheimen har ulike tidspunkt for når det kan nyttes motorferdsel og for ulike formål. Her ønsker Verneområdestyret for Trollheimen å sende en oppfordring til kommunene om å vedta samme kjøretidsbestemmelser for alle kommuner for sitt areal som er i / inntil Trollheimen. Vi ser det naturlig å foreslå kjøretidsbestemmelsene som Verneområdestyret har vedtatt som gjeldene også i kommunen. For snøscooter gjelder dette:

Generelt kjøreforbud:

- fra lørdag kl. 12.00 til søndag kl. 15.00
- alle dager mellom kl. 21.00 – 08.00

Kjøreforbud i påska og om våren:

- fra skjærtorsdag kl. 12.00 til 08.00 påskeaften og fra 12.00 påskeaften til 15.00 2. påskedag
- etter 20. april.

Sesongstart er da når marka er frossen og snødekt på høsten.

For barmakstransport/kjøring etter vei som ikke er åpen for motorferdsel, er det i dag kun det generelle kjøreforbudet på helg og kveld/natt som gjelder. Her ser vi behov for å sette en dato for når oppstart kan skje, eller legge inn vilkår om at veien må være bar for snø og tørr for at det åpnes for transport.

For helikopter har vi av hensyn til friluftslivet en praksis med å sette vilkår om at transport skjer på hverdager, og ellers følger tidsbegrensinger på kveld/natt. Ellers har vi i områder med sårbart dyrelivet begrenset oppstart av helikoptertransport til ca. 20. juni, men mener dette bør forlenges til noe.

Det er også nødvendig å sette inn en begrensning for større arbeid med helikopter/flere samtidige dispensasjoner i reinen brunstperiode for å redusere ulempene dette gir reindriften.

4. Rammer for rådgivende utvalg

Møteform og hyppighet

Det ble foreslått ett årlig fysisk møte med rådgivende utvalg, da enten kun som rådgivende utvalg og Verneområdestyret slik møtet 30.09.24 ble holdt, eller mer som en åpen konferanse/forum for hvem som helst.

Vi foreslår ett årlig fysisk møte med rådgivende utvalg og verneområdestyret tilsvarende møtet 30.09.24, samt én konferanse/forum hvert andre år. På en slik

konferanse/forum kan det være aktuelt å lære om de ulike brukergruppene i utvalget og deres bruk, behov og utfordringer, samt noe statistikk fra styret i form av antall saker, ferdselstall, trender osv. I tillegg foreslår vi at det kan være aktuelt med Teamsmøter ved behov, enten med hele utvalget med/uten verneområdestyret, eller med kun relevante medlemmer. Slike Teamsmøter kan være særlig relevant ved konsultasjon av enkeltsaker.

Det foreslås at Rådgivende utvalg holdes orientert om møter og saker i verneområdestyret ved å få kopi av møteinnkallinger og møteprotokoller. Det vil da også kunne gis anledning til å komme med innspill til sakens behandling i forkant av møtet til et styremedlem eller til forvalterne som videreformidler til styret ved behandling av saken.

Leder for rådgivende utvalg

Det virket til å være enighet om at det skulle utnevnes en leder for det rådgivende utvalget. Dette for at medlemmene i det rådgivende utvalget samt forvalterne kan ha noen å henvende seg til, som forhåpentligvis også kan skape en lettere flyt mellom verneområdeforvalterne og utvalget.

Formålet med lederen er at medlemmene i utvalget har anledning til å ta kontakt med utvalgsleder om saker/tema til fremtidige møter, samt at forvalterne og verneområdestyret lettere kan konsultere det rådgivende utvalget ved leder om organisering av møter. Det kan også bli aktuelt for leder eller enkeltmedlemmer å frivillig være med på befaringer og/eller høres i ulike saker der det er relevant.

Vi ber om tilbakemelding på om det å ha en leder i rådgivende utvalg kan være hensiktsmessig eller ikke, og eventuelt andre vurderinger.

Vi ber om at medlemmene i rådgivende utvalg gir tilbakemelding innen mandag 21.10.24 til Verneområdeforvalter Linda F. Henriksen per e-post (linda.forbregd@statsforvalteren.no) eller telefon (94790847) om hvem de ønsker å ha som leder.

Under er et utklipp fra styrets nettside som viser oversikt over dagens medlemmer i rådgivende utvalg.

Navn	Representerer
Olav Halle	Grunneiere i Surnadal
Eystein Opdøl	Grunneiere i Sunndal
Peder Haugmo Hoel	Grunneiere i Oppdal
Arild Stene	Grunneiere i Rennebu
Ola Lund	Grunneiere i Orkland
Ingunn Tørset	Grunneiere i Rindal
Aanna Krihke Renander	Trollheimen Sijte
Oddvar Mikkelsen	Bondelagene i Møre og Romsdal/Sør-Trøndelag
Aud Marie Bøe	Bonde og Småbrukerlagene i Møre og Romsdal/Sør-Trøndelag
Kommer fortløpende	Sau- og gjeitealslaget i Møre og Romsdal/Sør-Trøndelag
Monica Malmedal	Norges Jeger og Fisk i Møre og Romsdal/Sør-Trøndelag
Kjetil Værnes	Kraftregulantene; TrønderEnergi, Statkraft og NEAS
Mari Kvarberg Erdal	Reiseliv i Sør-Trøndelag ved Nasjonalparken Næringshage
Torunn Dyrkorn	Reiseliv i Møre og Romsdal ved Visit Northwest
Frode Bergrem	Trondhjems Turistforening
Siri Hollingsæter Stene	Kristiansund og Nordmøre Turistforening
Jørgen Sørli	Naturvernforbundet

Kommunikasjonskanaler

Det ble ytret behov for en måte å både kunne kommunisere med forvaltningen på, men også det rådgivende utvalget seg imellom for å kunne dele erfaringer med aktuelle utfordringer og/eller behov.

Det foreslås at kontakt med verneområdeforvaltningen og verneområdestyret tas gjennom kontaktinformasjonen (e-post og telefon) til verneområdeforvalterne Hege Sæther Moen og Linda Forbregd Henriksen. Møtepapirer til styremøter vil også bli sendt til det rådgivende utvalget som kopimottakere per e-post, slik at de er oppdaterte på hvilke saker som er aktuelle i Trollheimen.

Videre foreslås det at det opprettes en hemmelig Facebook-gruppe med medlemmene i rådgivende utvalg, verneområdeforvalterne, og medlemmer/varamedlemmer i verneområdestyret. Formålet med denne gruppen er å etablere en felles kanal hvor en kan fremme behov og utfordringer, for eksempel når det er hekking/ungling/kalving, sauesanking eller jakt, slik at de andre medlemmene kan videreformidle relevant informasjon videre til sine brukergrupper.

Det ble også ytret ønske om et strukturert deleverktøy/kunnskapsbase hvor en kan se faktabasert kunnskap som f.eks. når det er kalvetid, sauesanking osv. Vi vurderer det til at tre ulike kanaler for utvalget og forvalterne å forholde seg til blir litt mye, men diskuterer videre om det finnes en måte å få dette til via e-postgruppe eller Facebookgruppa som er skissert. Forvalterne kan også dele relevant informasjon i epost, på websidene / SoME når en ser behov for det, eller blir gjort oppmerksom på at det skulle vært gjort.

Sammensetning av utvalget

Det er kommet ønske fra kraftselskapene om at de tre selskapene som driver i Trollheimen; TrønderEnergi, Statkraft og NEAS, om å stille med én representant hver i utvalget, da de alle kan ha ulike meninger og interesser i samme sak.

Det ble under møtet 30.09.24 kommentert av flere at utvalget var relativt stort, og noen stilte spørsmål på om det kanskje var for stort for å kunne skape en god dialog seg imellom. Vi vurderer det derfor til ikke å være hensiktsmessig at kraftselskapene får hver sin representant i utvalget, men ber om gjensidig forståelse innad i utvalget og styret for at representantenes meninger i utvalget ikke nødvendigvis unisont representerer hele brukergruppens meninger i enhver sak. Slik er det naturlig å anta at det er for alle representantene i utvalget.

Det er derimot viktig at rådgivende utvalg er kjent med at forvalterne gjerne tar møter utenom rådgivende utvalgsmøter, med ulike enkeltgrupper eller utøvere med større aktivitet i verneområdene vi forvalter.

5. Innspill til tiltak

Verneområdestyret for Trollheimen søker årlig om midler for å iverksette tiltak for å bedre tilstanden til naturen/landskapet i tråd med verneformålet, samt midler til tilretteleggings- og informasjonstiltak for å bedre opplevelsen for de besøkende og styre ferdsel på et vis som er minst mulig til skade for naturverdiene og andre brukergrupper.

Lista som følger under viser tiltak Verneområdestyret søkte om midler til for 2024, tildelingen som ble gitt, og hvilke tiltak som utfra dette ble prioritert av styret på møtene i mars og mai 2024.

Tiltaksmidler 2024				
	Tiltak	Omsøkt	Tildeling 05.03.24	Tildeling II 27.05.2024
1	Sti Svartådalen - Geithetta	10000	10000	
2	Skjøtsel Vollasetra og Langbakksetra	30000	30000	
3	Skjøtsel Jelsetra	20000	20000	
4	Skjøtsel Svartdalssetra	20000	20000	
5	Skjøtsel Renndølsetra	20000	20000	
6	Skjøtsel Øyasetra	20000	20000	
7	Skjøtsel Naustådalssetra	10000	10000	
8	Skjøtsel Innerdalshytta	36000	36000	
9	Skjøtsel Husbysetra	20000	20000	
10	Skjøtsel Pestusetra	20000	20000	
11	Skjøtsel Ytre Halasetra	20000	20000	
12	Skjøtsel felles Romådalen	80000	Utenfor postformål	Supplerende tildeling 150000
13	Skjøtsel Langlisetra /Alvstusetra	20000	20000	
14	Skjøtsel Helgetunsetra	20000	24000	
15	Skjøtsel Kvensetdalen	40000	40000	
16	Informasjon om vern Renndølsetra	20000	20000	
17	Innfallsporter	1000000	1000000	
18	Utbedringer på stier	100000	100000	
19	Produksjon av skilt / infomateriell	50000	50000	
20	Nofence klaver	100000	100000	

21	Bruer over Minilla	1000000	120000	Omdisponert / Redusert til 30.000
22	Ferdsestiller	1		
23	Skjøtsel Rensbekksetra			Ny 20.000
24	Skjøtsel Vassendsetrin			Ny 50.000
25	Skjøtsel Jølkroken			Ny 20.000
	Sum	266001	170000	Økt til 1850000

På møtet i mai 2024 ble det tilført tre nye skjøtselsavtaler og tatt inn midler for innkjøp av utstyr til slått i Romådalen, som i møtet den 05.03 var utelatt, mens det ble redusert på tiltak 21 bru over Minilla. Miljødirektoratet økte også tildelingen for Trollheimen med 150.000 for innkjøp av slåtteutstyr.

I tillegg til tiltak som er vist over, fikk Verneområdestyret 700000 til uttak av fremmede treslag. Dette ble ytterligere økt med 200000 på tildeling senere.

Verneområdestyret ønsker innspill fra rådgivende utvalg til områder eller tiltak verneområdestyret burde prioritere framover, og også tilbakemelding på om dere mener vi har riktig fokus slik vi jobber i dag.

**Verneområdestyret
for Trollheimen**

Postadresse
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Besøksadresse
Rindalsvegen 2A
6657 Rindal

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 73 19 93 87
sftlpost@statsforvalteren.no
<https://www.nasjonalparkstyre.no/trollheimen>

«MOTTAKERNAVN»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»

Saksbehandler Hege Sæther Moen

Vår ref. 2024/4574-0 432.2

Deres ref. «REF»

Dato 31.10.2024

Rettet versjon - Trollheimen landskapsvernområde - møte i rådgivende utvalg

Viser til utsendt referat fra møte mellom AU og Rådgivende utvalg 28.10.2024. Jeg ble etter utsending av referat gjort oppmerksom på at to medlemmer var oppført som deltakende i møtet, men var fraværende. Denne feilen er nå rettet. Det øvrige innholdet i referatet er ikke endret.

Verneområdestyrets arbeidsutvalg og verneområdestyrets rådgivende utvalg gjennomførte den 28.10.2024 et møte på TEAMS.

Tid: 19:00 – 20:30

Følgende personer møtte:

Fra AU:

Haakon Eldar Nordseth, leder
Helge Røy, nestleder
Maja Britt Renander, Sametingsrepresentant

Fra Rådgivende utvalg:

Navn

Eystein Opdøl	Grunneierrepresentant Sunndal kommune
Ola Lund	Grunneierrepresentant Orkland kommune
Arild Stene	Grunneierrepresentant Rennebu kommune
Mari Kvarberg Erdal	Reiseliv Trøndelag - Nasjonalparken Næringshage AS
Jørgen Sørli	Naturvernforbundet
Siri Hollingsæter Stene	Kristiansund og Nordmøre Turistforening

Naturreservater Minnildalsmyran og Svartåmoen
Landskapsvernområder Trollheimen og Innerdalen

Monica Malmedal   Norges Jeger og Fisk

Følgende hadde meldt forfall / møtte ikke:

Fra Rådgivende utvalg:

Peder Haugmo Hoel	Grunneierrepresentant Oppdal kommune
Olav Halle	Grunneierrepresentant Surnadal kommune
Ingunn Tørset	Grunneierrepresentant Rindal kommune
Aanna Krihke	
Renander	Trollheimen Sijte
Aud Marie Bøe	Norsk bonde- og Småbrukarlag
Oddvar Mikkelsen	Norges bondelag
Kjetil Værnes	Kraftregulantene
Representant	
kommer	Sau og geit
	Reiseliv Møre og Romsdal - Visit Nordmøre og Romsdal
Torunn Dyrkorn	AS
Frode Støre Bergrem	Trondhjems Turistforening

Oppsummering fra møtet:

Som en oppfølging av dialogmøtet mellom Verneområdestyret for Trollheimen og Rådgivende utvalg den 30.09.2024 ble det holdt et møte for å få innspill i noen konkrete saker og for å drøfte hvordan Rådgivende utvalg skal fungere og organiseres.

For dokumenter vises det til utsendt brev av 09.10.2024 og vedlagte presentasjon fra møtet den 28.10.2024.

Båndtvangbestemmelser

Rådgivende utvalg støtter at Verneområdestyret oppfordrer kommunene til å samordne sine båndtvangbestemmelser for de deler av kommunenes areal som inngår i Trollheimen og Innerdalen landskapsvernområder og Minilldalsmyrene naturreservat.

Tiden en ønsker skal være båndtvang i er perioden 01.04 – 31.10. Kommunene Rindal, Surnadal, Sunndal og Oppdal har per i dag denne perioden som sin båndtvangstid. Sunndal og Orkland har andre tidspunkt. Forvalterne foreslår likevel at alle kommunene tilskrives om dette, slik at det framover også tas hensyn til felles båndtvangbestemmelser når forskriftene i den enkelte kommune revideres.

En samordnet bestemmelse for båndtvang vil gjøre det lettere for brukerne å holde seg orientert om regelverket, og det vil være lettere for forvaltningen og andre aktører å informere om båndtvangstid.

Rådgivende utvalg er også positive til at det gjøres en ekstra innsats på å informere om båndtvangbestemmelsene, og hvorfor de finnes. Dette vil øke forståelsen for viktigheten av å

ta hensyn. Kanaler for info er verneområdestyrets hjemmeside, organisasjonenes hjemmesider, media og sosiale media (SOME), samt på startpunkt for tur i verneområdene.

Kjøretidsbestemmelser for motorferdsel

Rådgivende utvalg støtter at verneområdestyret oppfordrer kommunene til å ha samme kjøretidsbestemmelser for sine areal innenfor som inngår i Trollheimen og Innerdalen landskapsvernområder og Minildalsmyrene naturreservater.

Generelt kjøreforbud:

- fra lørdag kl. 12.00 til søndag kl. 15.00
- alle dager mellom kl. 21.00 – 08.00

Kjøreforbud i påska og om våren:

- fra skjærtorsdag kl. 12.00 til 08.00 påskeaften og fra 12.00 påskeaften til 15.00 2. påskedag
- etter 20. april.

Tilleggsvilkår i dispensasjoner vil være:

For motorferdsel vinterstid - marken må være snødekt og frossen.

For motorferdsel på barmark / vei – når veien er snøfri og optørket etter teleperiode.

For helikopter er det ønskelig å unngå transport på helg og i perioden 15.03 til 01.07 av hensyn til fugl /dyreliv og beitedyr.

I tillegg er det ønskelig å unngå større oppdrag med helikopter i reinens brunstperiode. Verneområdeforvalterne må ha dialog med reindrifta / sørge for at tiltakshavere har dialog med reindrifta i forkant av planlagt arbeid som medfører omfattende helikoptertransport for bedre å planlegge gjennomføringstid som gir minst mulig ulempe for reindrifta. Tilsvarende også for andre beitelag i områder som kan bli særlig påvirket av et planlagt tiltak.

Ellers er det viktig at vernemyndigheten og medlemmer i rådgivende utvalg framsnakker og informerer om viktigheten av god dialog for å løse behov hos brukerne. Det er særlig viktig å informere om at akutte forhold som fører til store materielle skader og / eller påvirker dyrevelferden vil imøtekommes og håndteres på en effektiv måte.

Rådgivende utvalg

Hensikten med rådgivende utvalg er å sikre et godt samarbeid mellom verneområdestyret og brukergruppene i Trollheimen, og legge til rette for et godt samarbeid mellom grunneiere, næringsliv og frivillige organisasjoner i og omkring Trollheimen.

Målet for arbeidet er bedre ivaretagelse av verneområdene og smidig og god forvaltning for brukerne.

Rådgivende utvalg skal ha et årlig fysisk dialogmøte med verneområdestyret for Trollheimen, samt TEAMSmøter ved behov, AU deltar på disse møtene.

Det er også ønskelig å ha et åpent møte / konferanse annethvert år, der alle brukere/ brukergrupper som ønsker kan delta. En slik konferanse bør ha et faglig innhold som er relevant for aktørene.

Forvalterne vil holde rådgivende utvalg orientert om saker som skal behandles av verneområdestyret slik at det er mulig å komme med innspill til behandlingen. All formell utsending skal skje på epost / post, mens det i tillegg opprettes en lukket Facebook gruppe for rådgivende utvalg og medlemmer i Verneområdestyret der en kan dele tanker og innspill underveis.

Til kommende møter vil det bli sendt kalenderinvitasjon, og sakspapirer blir lastet opp på møteinnkallingen.

Det rådgivende utvalget fant det riktig å velge en leder for utvalget slik at noen har et ekstra ansvar for å ha dialog med verneområdestyret / styreleder og forvalterne.

Oddvar Mikkelsen, som representerer Bondelagene i Trøndelag og Møre og Romsdal ble enstemmig valgt til leder for Rådgivende utvalg.

Med hilsen

Hege Sæther Moen
verneområdeforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Mottakere:

Eystein Opdøl

Ola Lund

Arild Stene

Mari Kvarberg Erdal

Jørgen Sørli

Siri Hollingsæter Stene

Monica Malmedal

Haakon Eldar Nordseth

Helge Røv

Maja Britt Renander

Kopi til:

Peder Haugmo Hoel

Olav Halle

Ingunn Tørset

**Verneområdestyret
for Trollheimen**

Anna Kristine Renander
Aud Marie Bøe
Oddvar Mikkelsen
Torunn Dyrkorn
Frode Støre Bergrem
Kjetil Værnes

Arkivsaksnummer: 2023/12881-0

Saksbehandler: Hege Sæther Moen

Dato: 08.11.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret for Trollheimen	37/2024	18.11.2024

Felles båndtvangtider for kommuner med areal i Trollheimen og Innerdalen LVO, Minilldalsmyrene og Svartåmoen NR

Innstilling fra forvalter

Verneområdestyret for Trollheimen oppfordrer kommunene til å samordne sine båndtvangbestemmelser for de deler av kommunenes areal som inngår i Trollheimen og Innerdalen landskapsvernområder og Minilldalsmyrene og Svartåmoen naturreservat.

Tiden en ønsker skal være båndtvang i er perioden 01.04 – 31.10. Kommunene Rindal, Surnadal, Rennebu og Oppdal har per i dag denne perioden som sin båndtvangstid. Sunndal og Orkland har andre tidspunkt. Forvalterne foreslår likevel at alle kommunene tilskrives om dette, slik at det framover også tas hensyn til denne perioden som felles båndtvangstid når forskriftene i den enkelte kommune skal revideres.

En samordnet tid for båndtvang vil gjøre det lettere for brukerne av dette felles friluftsområdet å holde seg orientert om regelverket, og det vil være lettere for forvaltningen og andre aktører å informere om båndtvangbestemmelsene.

Verneområdestyret skal også prioriterer å informere om bestemmelser, tider og årsaker til båndtvangbestemmelsene på verneområdestyrets hjemmesider, i media og sosiale media.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Saksopplysninger

Gjennom dialogmøtet mellom Verneområdestyret for Trollheimen og Rådgivende utvalg den 30.09.2024 kom det fram at det er et behov for å samordne båndtvangbestemmelsene i kommuner med areal i verneområdene Trollheimen og Innerdalen landskapsvernområder og Minilldalsmyrene og Svartåmoen naturreservat.

Området brukes som et felles turområde, der man starter i en kommune og forflytter seg over kommunegrenser på tur. Dette gjør det vanskelig for brukerne å holde seg orientert om

hvilke bestemmelser som gjelder, og for vernemyndigheten å informere riktig på innfallsporter og stier inn i områdene. Vi ser derfor behov for å sende et brev til kommunene med en oppfordring om samordning av båndtvangstider.

Kommunene Rindal, Surnadal, Rennebu og Oppdal har per i dag båndtvang i perioden 01.04-31.10, mens Sunndal og Orkland har båndtvang fram til henholdsvis 30.09 og 01.10.

Kommunene vedtar egne forskrifter for båndtvangbestemmelser, som kunngjøres på Lovdata. For å sikre at denne perioden holdes også framover i de kommunene som nå har felles tid fram til 31.10, bør alle kommuner tilskrives med en oppfordring om felles bestemmelser.

Det er også viktig at vernemyndigheten og andre aktører samhandler om informasjon, og at denne publiseres i alle kanaler der en når brukerne, i tillegg til på startpunkt og stier der en kommer inn i verneområdene.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har 08.02.2011 med hjemmel i Naturmangfoldloven (NML) § 62 delegert forvaltningsmyndigheten for Trollheimen og Innerdalen landskapsvernområder og Minilldalsmyrene og Svartåmoen naturreservat til Verneområdestyret for Trollheimen.

Verneområdestyret for Trollheimen har den 05.03.2024 delegert til forvalter mulighet for å behandle saker i tråd med verneforskriftens generelle dispensasjonsbestemmelser, forvaltningsplanens retningslinjer og etablert forvaltningspraksis.

Alle dispensasjoner skal vurderes etter NML §§ 8-12.

Verneformål – forskrift

Formålet med vern av Trollheimen er å ta vare på et særmerkt og vakkert fjellområde, med skog og seterdaler og et rikt plante og dyreliv.

Formålet med vern av Innerdalen er å bevare et vakkert naturlandskap som på grunn av topografi, vassdrag og vegetasjon har betydelig rekreativ og naturvitenskapelig verdi.

Både for Minilldalsmyrene og Svartåmoen naturreservat er fugle og dyrelivet framhevet som del av verneformålene.

Forvaltningsplan og besøkstrategi

Forvaltningsplanen for verneområdene i Trollheimen peker på vernemyndighetens retningslinjer knyttet til dispensasjonsbehandling på ulike områder. Videre på hva som er forvaltningsutfordringer, forvaltningsmål og bevaringsmål.

Følgende forvaltningsmål bygger opp under et bedre håndhevet regelverk på båndtvang:

2. Bevare det artsrike, naturlige rike plante- og dyrelivet i Trollheimen.
3. Bevare særlig viktige naturtyper og arter i Trollheimen.
6. Legge til rette for et bærekraftig friluftsliv.

Gjennom Besøkstrategien for Trollheimen og Innerdalen landskapsvernområder og Minilldalsmyrene og Svartåmoen naturreservat, går det fram som viktig å sørge for gode brukeropplevelser, men uten at bruk er til skade for naturverdier og arter eller til konflikt for andre brukergrupper.

Vurdering

Verneområdestyret har gjennom dialog med brukergrupper og sitt rådgivende utvalg blitt oppmerksom på behovet for å bistå med informasjon knyttet til følger ved hund på tur, og da problematikk omkring løshund. Dette gjelder både i forhold til vilt og fugl i sårbare perioder og beitedyr i verneområdene våre.

Vi ser av flere av verneformålene og forvaltningsmål nedfelt i forvaltningsplanen at dette er viktige tema som må jobbes med for å bedre ivareta fugl/vilt og beitedyr i områdene våre.

Landskapet er skapt av beite over lang tid, og beite dyr er nødvendig for å opprettholde mange viktige arter, naturtyper og landskap. Av den grunn er de viktig at vernemyndigheten aktivt arbeider for å bedre forholdene til beitebrukerne, og bedre sikrer fugl / dyrelivet.

Selv om denne saken ikke direkte omhandler dispensasjoner fra verneforskriftene, er det viktig at vernemyndigheten bidrar til dette gjennom sin informasjon og påvirkning på kommuner og aktører i området.

I dialog med rådgivende utvalg kommer det fram at både turistforeninger og Jeger og Fisk ønsker å bistå med informasjon på sine hytter og nettsider. Om vernemyndigheten utformer god informasjon og deler dette vil en på denne måten bistå både til å bedre forhold for beitedyr i området, redusere konflikter mellom brukergrupper og bedre forholdene for fugl /vilt.

§ 8 «Kunnskapsgrunnlaget»

Det er allment kjent kunnskap at forstyrrelser påvirker både hekkesuksess og generell overlevelse. Dette gjelder fugl / vilt og beitedyr. Beitedyra er ofte mest sårbare tidlig i sesongen, men også forstyrrelse under brunstperioden for reinen og i forbindelse med sanking / driving av beitedyr vil forstyrrelse føre til forstyrrelse som gir direkte tap i form av tapte dyr, skade eller økt tidsbruk i arbeidet for beitebrukerne.

Ved at vernemyndigheten bidrar med informasjon om når, hvor og hvorfor en skal vise hensyn ved å holde hund i bånd, så vil både naturlig dyreliv og beitedyr få en bedre sameksistens med friluftsbukerne i området.

I denne saken er det ikke nødvendig å ta i bruk § 9 «Føre-var-prinsippet».

§ 10 «Økosystemtilnærming og samla belastning»

Det er mange brukere av verneområdene våre, og ved det mange som kan forstyrre i ulike områder og til ulike tider. God informasjon kan redusere den negative effekten av dette.

§ 11 «Kostnaden ved miljøforringelsen skal bæres av tiltakshaver»

Ikke omtalt videre her.

§ 12 «Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder»

Økt informasjon om båndtvang bestemmelser og årsaker vil redusere ulempene for dyreliv og beitedyr.

Samordnede bestemmelser vil sikre at regelverk er entydig for brukerne og også lettere å informere om.

Arkivsaksnummer: 2023/12881-0

Saksbehandler: Hege Sæther Moen

Dato: 08.11.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret for Trollheimen	38/2024	18.11.2024

Felles kjøretidsbestemmelser for kommuner med areal i Trollheimen og Innerdalen LVO, Minilldalsmyrene og Svartåmoen NR, og presisering av vilkår i dispensasjoner for helikopter og barmarkstransport

Innstilling fra forvalter

Verneområdestyret for Trollheimen oppfordrer kommunene til å samordne sine kjøretidsbegrensninger for motorferdsel for de deler av kommunenes areal som inngår i Trollheimen og Innerdalen landskapsvernområder og Minilldalsmyrene og Svartåmoen naturreservat.

Verneområdestyret ber om at kommunene følger Vernemyndighetens kjøretidsbestemmelser. Samordnede bestemmelser gjør det lettere for brukerne av området både å holde seg orientert om og følge bestemmelsene.

Generelt kjøreforbud:

- fra lørdag kl. 12.00 til søndag kl. 15.00
- alle dager mellom kl. 21.00 – 08.00

Kjøreforbud i påska og om våren:

- fra skjærtorsdag kl. 12.00 til 08.00 påskeaften og fra 12.00 påskeaften til 15.00 2. påskedag
- etter 20. april.

Framover vil følgende tilleggsvilkår i dispensasjoner vil være:

For motorferdsel vinterstid - marken må være snødekt og frossen.

For motorferdsel på barmark / vei – når veien er snøfri og optørket etter teleperiode.

For helikopter er det ønskelig å unngå transport på helg og i perioden 15.03 til 01.07 av hensyn til fugl /dyreliv og beitedyr. I tillegg er det ønskelig å unngå større oppdrag med helikopter i reinens brunstperiode og avklare omfattende transport i enkeltområder med lokal beitelag, slik at helikoptertransporten ikke er til unødig ulempe for disse.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Saksopplysninger

Rådgivende utvalg har i møtene den 30.09 og 28.10 gitt Verneområdestyret for Trollheimen råd i forhold til felles kjøretidsbestemmelser for motorferdsel. Flere krysser både kommunegrenser og vernegrensen ved motorisert transport, og dette gjør det nødvendig å samordne regelverket. Vi ser derfor behov for å sende et brev til kommunene med en oppfordring om samordning av kjøretidsbestemmelsene.

Verneområdestyret ser også behov for å sette retningslinjer for når en kan gi tillatelse til helikoptertransport. Her er forvaltningsplanen noe utydelig, og vi ser behov for å sette føringer for dette.

Tilsvarende ser en også behov for å sette tydelige vilkår knyttet til når motorferdsel på henholdsvis snødekt mark og bar mark (etter vei) kan skje.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har 08.02.2011 med hjemmel i Naturmangfoldloven (NML) § 62 delegert forvaltningsmyndigheten for Trollheimen og Innerdalen landskapsvernområder og Minilldalsmyrene og Svartåmoen naturreservat til Verneområdestyret for Trollheimen.

Verneområdestyret for Trollheimen har den 05.03.2024 delegert til forvalter mulighet for å behandle saker i tråd med verneforskriftens generelle dispensasjonsbestemmelser, forvaltningsplanens retningslinjer og etablert forvaltningspraksis.

Alle dispensasjoner skal vurderes etter NML §§ 8-12.

Verneformål – forskrift

Formålet med vern av Trollheimen er å ta vare på et særmerkt og vakkert fjellområde, med skog og seterdaler og et rikt plante og dyreliv.

Formålet med vern av Innerdalen er å bevare et vakkert naturlandskap som på grunn av topografi, vassdrag og vegetasjon har betydelig rekreativ og naturvitenskapelig verdi.

Både for Minilldalsmyrene og Svartåmoen naturreservat er vegetasjon og landskap, sammen med fugle- og dyrelivet framhevet som del av verneformålene.

Forvaltningsplan og besøkstrategi

Forvaltningsplanen for verneområdene i Trollheimen peker på vernemyndighetens retningslinjer knyttet til dispensasjonsbehandling på ulike områder. Videre på hva som er forvaltningsutfordringer, forvaltningsmål og bevaringsmål.

Flere forvaltningsmål gir føringer som en må ta med seg ved behandling av motorferdselsaker. Dette gjelder punktene som peker på mål om å bevare landskap og vegetasjon samt dyrelivet. I tillegg framgår det i punkt 9 som et mål å holde omfanget av motorferdsel på et minimum, samt unngå motorferdsel i urørte og særlig sårbare områder.

For å redusere ulempene av motorferdsel på friluftslivet er følgende kjøretidsbestemmelser førende:

Generelt kjøreforbud:

- fra lørdag kl. 12.00 til søndag kl. 15.00
- alle dager mellom kl. 21.00 – 08.00

Kjøreforbud i påska og om våren:

- fra skjærtorsdag kl. 12.00 til 08.00 påskeaften og fra 12.00 påskeaften til 15.00 2. påskedag
- etter 20. april.

For vintertransport er det føringer for at dette kun skal skje på snødekt og frossen mark. For transport på barmark (etter vei) er det føringer for at dette kan skje når veien er bar for snø, og det framgår at det ikke er ønskelig å åpne for transport på bar mark utenfor eksisterende veier, samt på innmark / seterstøler.

Naturmangfoldloven

§ 8 «Kunnskapsgrunnlaget»

Det er allment kjent kunnskap at motorferdsel kan virke forstyrende på dyreliv, og gi skade på vegetasjon dersom den foregår på bar mark. I tillegg virker støy fra motorferdsel ofte generende på friluftslivet.

Det er viktig at en ved all motorferdselbehandling setter vilkår som begrenser ulempen ved motorferdselen, samt ikke åpne for ny praksis i forhold til omfang. Følges slike føringer er det ikke nødvendig å ta i bruk § 9 «Føre-var-prinsippet».

§ 10 «Økosystemtilnærming og samla belastning»

Omfanget av motorferdsel i verneområdene våre er knytte til nyttetransport til setre og hytter, i tillegg til reindriftas bruk av snøscooter ved tilsyn / drift samt SNO`s oppsynsaktivitet. Det er i noen områder og tider også motorferdsel knyttet til vedlikehold og drift av kraftanlegg.

Ved å følge forvaltningsplanens retningslinjer og etablert forvaltningspraksis når det gjelder motorferdsel, vil en tillatelse ikke føre til noen presedens, som kan føre til økt belastning på økosystem og verneverdier.

Det vurderes derfor riktig å tydeliggjøre vilkår om at veier skal være snøfrie og tørre før de barmarks transport kan starte opp, for å redusere behovet for vedlikehold.

Tilsvarende må all kjøring utenfor vei kun skje på snødekt og frossen mark.

Helikoptertransport må unngås i den mest sårbare perioden fra 15. mars til 01.07, og omfattende helikoptertransport må unngås også i reinens brunstperiode.

Begrensninger i kjøretid på helg og kveld /natt reduserer forstyrrelsen for andre brukere.

§ 11 «Kostnaden ved miljøforringelsen skal bæres av tiltakshaver»

Vurdering

Det vurderes nødvendig å samordne motorferdselregelverk med kommunene, slik at en i dette felles utfartsområdet har like kjøretidsbestemmelser. Følgende kjøretider og vilkår foreslås for alle kommunene.

Generelt kjøreforbud:

- fra lørdag kl. 12.00 til søndag kl. 15.00
- alle dager mellom kl. 21.00 – 08.00

Kjøreforbud i påska og om våren:

- fra skjærtorsdag kl. 12.00 til 08.00 påskeaften og fra 12.00 påskeaften til 15.00 2. påskedag
- etter 20. april.

I tillegg ser en behov for å legge til noen faste tilleggsvilkår ved dispensasjoner framover:

- motorferdsel vinterstid - marken må være snødekt og frossen.
- motorferdsel på barmark / vei – kan skje når veien er snøfri og opptørket etter vinterens teleperiode.
- helikopter skal skje på hverdager og ikke i perioden 15.03 til 01.07 av hensyn til fugl /dyreliv og beitedyr. I tillegg er det ønskelig å unngå større oppdrag med helikopter i reinens brunstperiode. Tilsvarende bør en søke å unngå helikopter unødig forstyrrelser av helikoptertransport for beitelag i områder som kan bli særlig påvirket av et planlagt tiltak.

Det er ellers viktig at vernemyndigheten og medlemmer i rådgivende utvalg framsnakker og informerer om viktigheten av god dialog for å løse behov hos brukerne. Det er særlig viktig å informere om at akutte forhold som fører til store materielle skader og / eller påvirker dyrevelferden vil imøtekommes og håndteres på en effektiv måte.

Arkivsaksnummer: 2023/12881-0

Saksbehandler: Hege Sæther Moen

Dato: 08.11.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret for Trollheimen	39/2024	18.11.2024

Føringer til forvalternes arbeid 2025

Innstilling fra forvalter

Innspill fra verneområdestyret med ønsker om hva og hvordan forvalterne skal jobbe gitt i møtet.

--- slutt på innstilling ---

Saksopplysninger og vurderinger

Gjennom orienteringer har verneområdestyret fått informasjon om planlagt permisjon til forvalter Linda Forbregd Henriksen. Tilsatt vikar Åse Børset vil ha fokus på informasjonsarbeid i sin stillingsressurs. Åse er tilsatt til 15. april 2025. Eventuelle tildelinger for 2025 vil avklare om det kan være aktuelt å utvide hennes stilling på informasjon, eventuelt om det kan være aktuelt å nytte eventuelle tildelinger til informasjonsarbeid til tjenestekjøp / tilgang til digital app for informasjon.

Åse vil i den planlagte perioden fram til medio april jobbe videre med nettsidene til verneområdestyret for Trollheimen facebook og instagramkontoene som er under oppbygging.

Verneområdestyrets forvaltningsside er www.nasjonalparkstyre.no/Trollheimen

Verneområdestyrets brukerorienterte nettside er www.trollheimen.info som også er lenket via innledende tekst om Trollheimen LVO og Innerdalen LVO på sidene:

www.norgesnasjonalparker.no/verneomrader/trollheimen/
www.norgesnasjonalparker.no/verneomrader/innerdalen/

Åse vil også lage en kommunikasjonsplan for verneområdestyret. Det er fint om styret gir signal om hvordan de underveis vil ta aktiv del i dette informasjonsarbeidet.

Verneområdestyret er kjent med teknologien til iTrollheimen AS gjennom orienteringer i tidligere i dagens møte, og om møte med klima og miljødepartementet. En digital formidlingskanal som gjør det mulig å gi fysisk informasjon ute når en ønsker det, også styrt av ulike årstider, uten at det er behov for teledekning, gjør det mulig å gi mer informasjon til besøkende enn det vi ellers når fram med. Det vil også redusere innstallasjoner som må

vedlikeholdes over tid. Det er ønskelig at verneområdestyret gir et standpunkt til om de ønsker et slikt tiltak for sine verneområder.

Under saksframlegg og vedtak tidligere i dag har verneområdestyret besluttet hva de ønsker av aktivitet, og hvilke tiltak de ønsker skal jobbes med i 2025. Det er fint om styret også gir føringer eller innspill til hvordan de ønsker at forvalter skal planlegge tiltakene og involere styret i arbeidet og de ulike beslutningsprosessene.

Det er særlig arbeid på de ulike innfallsporene som er vist under mulighetstudien som styret eller enkeltmedlemmer bør involveres i både ved prosess og beslutning. Ved arbeid med innfallsporene i Helgetunmarka, Todalen og Innerdalen har det vært planlagt og finansiert mer enn det som har vært realistisk å gjennomføre med midler fra verneområdestyret alene. Her har lokale aktører (grunneiere og reiselivsbedrifter) sammen med kommunene bidratt til å finansiere tiltakene, og det har blitt flotte og funksjonelle innfallsporter. Så langt har vi laget innfallsporter der kostander knyttet til drift skjer ved egenbetaling av brukerne. Dette er også noe vi ser for oss er den riktige måten framover på de vi skal jobbe med videre i 2025.

Det er gjennom prosesser i kommunene nå avklart hva kommunene vil i forhold til oppdraget med bevaring av verdifull natur – som Statsforvalteren har gjennomført en prosess på i 2024. Statsforvalteren vil nå gi sine råd til Miljødirektoratet om videre arbeid prosess utfra svar kommunene har gitt.

Verneområdestyret har ingen rolle i dette arbeidet, men vil avhengig av utfall og oppdrag videre involveres i en forvaltningsplanprosess. Vår eksisterende forvaltningsplan er fra 2015, med en besøkstrategi fra 2019. Normalt skal forvaltningsplanene rulleres hvert 10. år. Verneområdestyret bør ta stilling til om vi skal påbegynne en slik rullering i året som kommer. Her vil det nok være naturlig å avvente utfall i den pågående prosessen først.

ST 40/2024 Delegert sak

Storlidalen Løypelag

Saksbehandler Linda Forbregd Henriksen

Vår ref. 2024/10240-0 432.2

Deres ref.

Dato 02.10.2024

Dispensasjon - motorferdsel for tråkking og sporsetting av skiløyper - 2025-2028 - Trollheimen landskapsvernområde - Storlidalen løypelag

Dispensasjonen gjelder for

Navn:	Storlidalen Løypelag, ved styreleder Arne Folkestad
Sjåfør (-er):	Arnt Vasli, Ivar Vasli, Helge Vasli, Even Horvli, Andreas Furnes Bøe, Rune Grøtte, Hallvard Storli, Morten Sesaker
Kjøretøy:	<ul style="list-style-type: none"> - Tråkkemaskin med bredde 3,1 m, med fres, hydrauliske vinger og sporsetter. - Snøscooter med sporsetter.

Transportformål

Tråkking og sporsetting av skiløyper i Storlidalen, Oppdal kommune.

Hjemmel

Verneforskriften for Trollheimen landskapsvernområde kap. IV punkt 5.3:
f) «Motorferdsel når andre særlege grunnar ligg føre.»

Vilkår for transporten

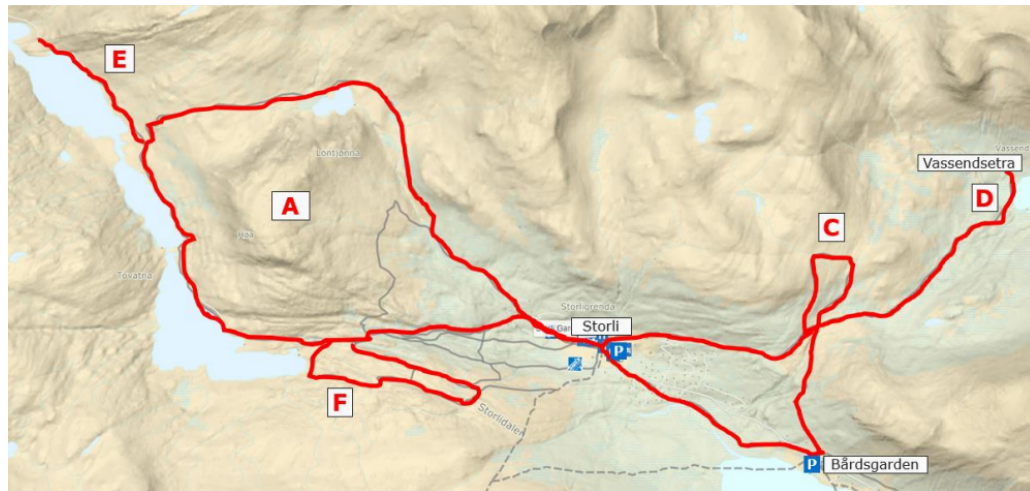
Antall turer / varighet	Dispensasjonen åpner for et nødvendig antall turer per vintersesong for fire sesonger fra og med vintersesongen 2024/2025 til og med vintersesongen 2027/2028. Vintersesongen regnes fra marka er frossen og snødekt til 20. april. Trasé C, D, E og F kan kjøres hele vintersesongen. Trasé A og B kan kjøres tidligst fra og med skolens vinterferie, og til 20. april.
--------------------------------	--

**Trasé og
kjøretøy**

Kjøringen skal følge traséer som beskrevet og vist i kart under:

- A. Rundt Høa: Fra vernegrensen sør for Høa, langs Tovassvegen vest for Høa, rundt nordsiden av Høa, til vernegrensen øst for Høa.
Kjøretøy: Tråkkemaskin.
- B. Rundt Lorthøa: Sandådalen til Grugguskaret, med tilknytning til løypene fra Storli, Bårdsgarden og Ångarden.
Kjøretøy: Snøscooter.
- C. Pinnen i Halsbekkdalen: Fra vernegrensen ved Halsbekken over sommervadet og ned mot Måssåhaugen.
Kjøretøy: Tråkkemaskin.
- D. Vassendsetra: Fra vernegrensen ved Vassenden til Vassendsetra.
Kjøretøy: Tråkkemaskin.
- E. Fylkesgrensa: Fra vernegrensen sør for Høa, langs Tovassvegen vest for Høa, forlengelse langs Tovassvegen til fylkesgrensa.
Kjøretøy: Tråkkemaskin.
- F. Skomakertjønna rundt: Runde øst og sør for tunnelinntak og trimposten ved Tovatna.
Kjøretøy: Tråkkemaskin.

Tidsrom	<p>I tillegg til ei generell oppfordring om å unngå motorisert ferdsel i helger og høytider, er det fastsatt følgende kjøretidsbegrensninger:</p> <p>Generelt kjøreforbud: - fra lørdag kl. 12.00 til søndag kl. 15.00 - alle dager mellom kl. 21.00 – 08.00</p> <p>Kjøreforbud i påska og om våren: - fra skjærtorsdag kl. 12.00 til 08.00 påskeaften og fra 12.00 påskeaften til 15.00 2. påskedag - etter 20. april.</p> <p>I dialog med forvalter, ev SNO kan kjøretidsbestemmelsene fravikes når vær og andre forhold tilsier at det kan være fornuftig og nødvendig.</p>
Krav om kjørebok	<p>Dispensasjonen og kjørebok skal medbringes under transport, og vises ved kontroll.</p> <p>Dispensasjonen er ikke gyldig dersom kjørebok ikke er utfylt <u>før</u> turen starter. Herunder informasjon om hvilke(n) trasé(er) som skal kjøres på turen.</p> <p>Utfylt kjørebok skal returneres innen 15. mai det enkelte år, også om den ikke nyttes. For flerårige dispensasjoner må utfylt kjørebok være levert før ny kjørebok sendes ut. Dersom kjørebok ikke leveres, kan dispensasjonen trekkes av forvaltningsmyndigheten.</p>
Andre vilkår	<p>Transporten skal skje på snødekt og frossen mark.</p> <p>Ferdselen skal skje så hensynsfullt som mulig for å unngå skade og ulempe for naturmiljø og mennesker.</p> <p>Tillatelsen forutsetter at rettighetene til å kjøre traséene er avklart med grunneiere, eventuelt andre rettighetshaveres og godkjent av berørte kommuner.</p> <p>Terrengtilpasning som bakkeplanering og bygging av bruer kan ikke foretas.</p> <p>Ved behov for mindre tilpasninger / endringer av traseen av miljømessige årsaker skal det avklares med verneområdeforvalter før tiltak iverksettes.</p> <p>Merking av traséen hvor det er nødvendig skal kun skje ved kvisting med stedeagne treslag som bjørk eller selje. Brøytetikker av plastrør, bambus eller lektere tillates ikke brukt.</p>

Forholdet til annet lovverk

Ved bruk av godkjent leiekjører kreves ingen egen behandling etter lov om motorferdsel, men tillatelse fra berørte grunneiere ev andre rettighetshavere kreves i tillegg til denne dispensasjonen.

Klagemulighet

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. Klagen stiles til Miljødirektoratet, men sendes til Verneområdestyret for Trollheimen.

Med hilsen

Linda Forbregd Henriksen
verneområdeforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg

- 1 Sakens behandling - motorferdsel for tråkking og sporsetting av skiløyper - 2025-2028 - Trollheimen landskapsvernområde - Storlidalen løypelag
- 2 Kjørebok - motorferdsel for tråkking og sporsetting av skiløyper - 2025-2028 - Trollheimen landskapsvernområde - Storlidalen løypelag

Kopi til:

Oppdal kommune	Inge Krokanns veg 2	7340	OPPDAL
Statsforvalteren i Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Statsforvaltaren i Møre og Romsdal	Postboks 2520	6404	MOLDE

**Verneområdestyret
for Trollheimen**

Postadresse
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Besøksadresse
Rindalsvegen 2A
6657 Rindal

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 73 19 93 87
sftlpost@statsforvalteren.no
<https://www.nasjonalparkstyre.no/trollheimen>

Gunnar Uv
Orkdalsveien 1023
7392 Rennebu

Saksbehandler Hege Sæther Moen

Vår ref. 2024/9801-0 432.2

Deres ref.

Dato 30.08.2024

Trollheimen landskapsvernområde - Dispensasjon for transport til hytte gnr 151 bnr 21 i Jøldalen, Rennebu kommune - Randi og Gunnar Uv

Dispensasjonen gjelder for

Navn:	Randi og Gunnar Uv
Sjåfører (-er):	Randi og Gunnar Uv eller leiekjører godkjent for transportoppdrag i denne delen av Rennebu kommune
Kjøretøy:	Traktor I barmarkssesong og snøscooter med slede i vinterssesong.

Transportformål

Transport av **materialer og tyngre utstyr** til vedlikehold og bruk av hytte på gnr 151 bnr 21 ved Retsetra i Jøldalen i Rennebu kommune.

Hjemmel

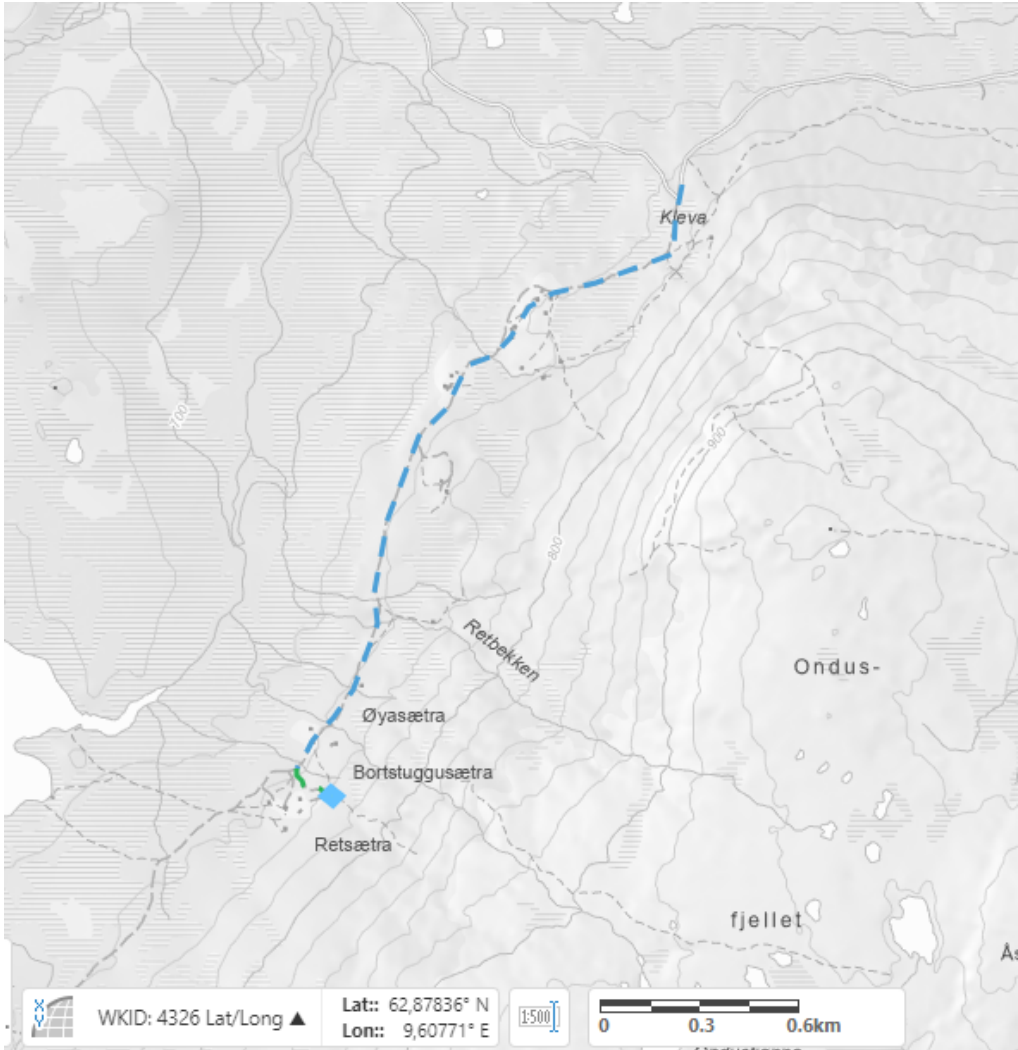
Verneforskriften for Trollheimen landskapsvernområde kap. IV punkt 5.3:
e) «*Frakting av materialer og tyngre utstyr (båtar e.a.) til fritidshus, buer og naust.*»

Vilkår for transporten

Antall turer / periode	Dispensasjonen åpner for inntil 3 tur/retur fordelt på sommer og vintersesong for årene 2024 – 2027. Vintersesongen regnes fra marka er frossen og snødekt til 20. april.
Trasé	Kjøringen skal følge trasé som vist i kart under, der blå striplet linje viser veitrase fram til avtak mot hytta, og grønn stiplet linje viser trase videre opp til hytta som kun skal nyttes på vinterføre.

Naturreservater Minnildalsmyran og Svartåmoen
Landskapsvernområder Trollheimen og Innerdalen

	<p>Sommerstid skal traktor parkeres eller lastes på parkeringsområde ved avtak ved veien, for ikke å forsterke gamle kjørespor opp til hytta.</p> <p>WKID: 4326 Lat/Long ▲ Lat:: 62,87836° N Lon:: 9,60771° E 0 0.3 0.6km</p>
<p>Tidsrom</p>	<p>For transport både sommer og vinter gjelder det generelle kjøreforbudet der en ikke kan kjøre:</p> <ul style="list-style-type: none"> - fra lørdag kl. 12.00 til søndag kl. 15.00 - alle dager mellom kl. 21.00 – 08.00 <p>Vinterstid gjelder i tillegg kjøreforbud i påska og om våren:</p> <ul style="list-style-type: none"> - fra skjærtorsdag kl. 12.00 til 08.00 påskeaften og fra 12.00 påskeaften til 15.00 2. påskedag - etter 20. april.
<p>Krav om kjøring</p>	<p>Innehaver av løyvet skal kombinere ulike kjøreoppdrag slik at kjøringen begrenses til et absolutt minimum, og på så få kjøredager som mulig.</p>

	<p>Persontransport kan kun skje ved ledig plass i forbindelse med annen nyttetransport, når dette ikke medfører behov for flere turer.</p> <p>Det er ikke tillatt å bruke motorkjøretøy i verneområdet for transport av bagasje eller proviant av bekvemmelighetsårsaker.</p>
Krav om kjørebok	<p>Dispensasjonen er ikke gyldig dersom kjørebok ikke er utfylt <u>før</u> turen starter.</p> <p>Utfylt kjørebok skal returneres innen 31.12 det enkelte år, også om den ikke nyttes. For flerårige dispensasjoner må utfylt kjørebok være levert før ny kjørebok sendes ut. Dersom kjørebok ikke leveres kan dispensasjonen trekkes av forvaltningsmyndigheten.</p>
Andre vilkår	<p>Transport utenfor seterveien skal bare skje på snødekt og frossen mark.</p> <p>Ferdselen skal skje så hensynsfullt som mulig for å unngå skade og ulempe for naturmiljø og mennesker.</p>

Forholdet til annet lovverk

Ved bruk av godkjent leiekjører kreves ingen egen behandling etter lov om motorferdsel, men tillatelse fra berørte grunneiere ev andre rettighetshavere kreves i tillegg til denne dispensasjonen.

Klagemulighet

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. Klagen stiles til Miljødirektoratet, men sendes til Verneområdestyret for Trollheimen.

Med hilsen

Hege Sæther Moen
verneområdeforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg

- 1 Sakens behandling - Trollheimen landskapsvernområde - Dispensasjon for transport til hytte gnr 151 bnr 21 i Jøldalen, Rennebu kommune - Randi og Gunnar Uv
- 2 Kjørebok 2024 - Randi og Gunnar Uv

Kopi til:

**Verneområdestyret
for Trollheimen**

Statsforvalteren i Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Statsforvalteren i Møre og Romsdal	Postboks 2520	6404	MOLDE
Rennebu kommune	Myrveien 1 Berkåk	7391	RENNEBU

**Verneområdestyret
for Trollheimen**

Postadresse
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Besøksadresse
Rindalsvegen 2A
6657 Rindal

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 73 19 93 87
sftlpost@statsforvalteren.no
<https://www.nasjonalparkstyre.no/trollheimen>

Emil-Andre Glømmen
Storveien 106
1621 Gressvik

Saksbehandler Hege Sæther Moen

Vår ref. 2024/9807-0 432.2

Deres ref.

Dato 10.09.2024

Trollheimen landskapsvernområde - Dispensasjon for persontransport i kombinasjon med transport av tyngre utstyr til Jøldalshytta - Emil-Andre Glømmen

Dispensasjonen gjelder for

Navn:	Emil-Andre Glømmen
Sjåfør (-er):	Arild Stene , fast sjåfør for Trondhjems Turistforening til Jøldalshytta
Kjøretøy:	Traktor

Transportformål

Transport av *tyngre utstyr* til Jøldalshytta i forbindelse med planlagt brullupsfeiring helgen 20.-22.09.2024.

Transport av en eldre slektning kan skje samordnet med transport av tyngre utstyr, når dette ikke medfører ekstra turer eller behov for annet kjøretøy enn traktor.

Hjemmel

Verneforskriften for Trollheimen landskapsvernområde kap. IV punkt 5.3:
c) «Transport av varer til turisthyttene.....»

Vilkår for transporten

Antall turer / varighet	Dispensasjonen åpner for inntil 1 tur inn og 1 tur ut helgen 20.-22. september 2024.
--------------------------------	--

Naturreservater Minnildalsmyran og Svartåmoen
Landskapsvernområder Trollheimen og Innerdalen

Trasé	<p>Kjøringen skal følge seterveien fra parkeringsplass ved Kleiva som vist i kart under:</p> <p>Transport fra parkeringsplass Kleiva til Joldalshytta.</p>
Tidsrom	<p>Transporten må legges slik at det generelle forbudet mot motorisert ferdsel på natt og helg hensyntas:</p> <p>Generelt kjøreforbud:</p> <ul style="list-style-type: none"> - fra lørdag kl. 12.00 til søndag kl. 15.00 - alle dager mellom kl. 21.00 – 08.00
Krav om kjøring	<p>Innehaver av løyvet skal kombinere ulike kjøreoppdrag slik at kjøringen begrenses til et absolutt minimum, og på så få kjøredager som mulig.</p> <p>Persontransport kan kun skje ved ledig plass i forbindelse med annen nyttetransport, når dette ikke medfører behov for flere turer.</p> <p>Det er ikke tillatt å bruke motorkjøretøy i verneområdet for transport av bagasje eller proviant av bekvemmelighetsårsaker.</p>

Krav om kjørebok	Det stilles vilkår om at kjørebok fylles ut <u>før</u> turen starter, og tas med under transporten sammen med dispensasjonen. Utfylt kjørebok skal returneres etter endt oppdrag, og senest 31.12.2024.
Andre vilkår	Dispensasjonen og kjørebok skal medbringes under transport, og vises ved kontroll. Transporten skal skje på snødekt og frossen mark. Ferdsele skal skje så hensynsfullt som mulig for å unngå skade og ulempe for naturmiljø og mennesker.

Forholdet til annet lovverk

Transport etter setervegen til Jøldalshytta trenger ikke behandling av Rennebu kommune etter lov om motorferdsel, når den skjer på barmark. På snødekt mark regnes traseen som utmark og må ha behandling etter lov om motorferdsel i tillegg til behandling etter verneforskriften for Trollheimen landskapsvernområde.

Klagemulighet

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. Klagen stiles til Miljødirektoratet, men sendes til Verneområdestyret for Trollheimen.

Med hilsen

Hege Sæther Moen
verneområdeforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:
Sakens behandling
kjørebok

Kopi til:

Statsforvalteren i Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Statsforvalteren i Møre og Romsdal	Postboks 2520	6404	MOLDE
Rennebu kommune	Myrveien 1 Berkåk	7391	RENNEBU

«MOTTAKERNAVN»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»

Saksbehandler Linda Forbregd Henriksen

Vår ref. 2024/10240-0 432.2

Deres ref. «REF»

Dato 21.10.2024

Endringsvedtak - Trollheimen landskapsvernområde - dispensasjon for sporsetting av skiløyper i Storlidalen 2024 - 2028 - Storlidalen løypelag

Vedtak

Storlidalen løypelag unntas kjøretidsbestemmelsene:

Generelt kjøreforbud:

- fra lørdag kl. 12.00 til søndag kl. 15.00
- alle dager mellom kl. 21.00 – 08.00

Kjøreforbud i påska og om våren:

- fra skjærtorsdag kl. 12.00 til 08.00 påskeaften og fra 12.00 påskeaften til 15.00 2. påskedag

Forbudet om motorferdsel etter 20. april opprettholdes, foruten en liten del av løype F: Storlidalen løypelag tillates sporsetting av deler av løype F innenfor verneområdet etter 20. april. Traséen på anslagsvis 60-80 meter innenfor vernegrensen som tillates er markert med grønn ring på kartet nedenfor:

Øvrige vilkår gitt i dispensasjonen gitt 14.10.2024 opprettholdes.

Dette endringsvedtaket skal sammen med dispensasjon av 14.10.24 og kjørebok være med under kjøring, og kunne fremvises ved kontroll.

Søknad

Viser til dispensasjon for sporsetting av skiløyper i Storlidalen, gitt 14.10.2024.

Verneområdeforvalter ble oppringt av styreleder Arne Folkestad samme dag, med noen oppklaringer og ønsker knyttet til dispensasjonen. Løypelaget ønsket å fravike kjøretidsbestemmelsene om tid på døgnet, kjøring på helg, samt i påske. I tillegg ønsket de å kunne trække en bit på 60-80 meter innenfor verneområdet på løype F også etter 20. april. Se kart under «vedtak» for markert trasé i grønn ring.

Vurdering

Kjøretidsbestemmelser:

Kjøretidsbestemmelsene er i hovedgrunn fastsatt av hensynet til friluftslivet, da særlig med tanke på at man som bruker av verneområdene skal slippe å høre motordur på kveld/natt, helg og i helligdagene i påska.

Trækking av skiløyper er motorferdsel til gevinst for skiløperen, og kan skape mye uro og irritasjon i form av forstyrrelse dersom det trækkes løyper i tider av døgnet hvor det er mye folk som ferdes i skiløypene; altså på dagtid. Det fremstår også for forvaltningen som ønskelig av brukerne at det blir trakkert skiløyper også på helg og i påska, når det er mye utfart i løypene.

Av den grunn unnlates løypeforeningen kjøretidsbestemmelsene på natt, helg og i påska. Kjøretidsbestemmelsen om forbud mot kjøring etter 20. april opprettholdes, av hensyn til artsmangfoldet, da særlig hekketid, ynglingstid og kalvingstid.

Sporsetting av deler av løype F etter 20. april:

Det er gjennom søk på sensitive arters utbredelse i dette aktuelle området, ikke registrert arter som tilsier at kjøring langs denne traséen etter 20. april er problematisk med tanke på hekking/yngling, jf. NML. § 10. Ut over dette vises det til dispensasjon gitt 14.10.2024 og øvrige vurderinger av NML. §§ 8-12 gjort der.

Ettersom Storlidalen er et tradisjonelt sett snørikt område hvor skiføret kan vare lenge, og trækking av denne traséen ikke kan ses å være problematisk for artsmangfoldet, vurderes gevinsten med trækking av skiløype langs traséen for brukerne å være stor nok til å kunne imøtekomme ønsket.

Med hilsen

Linda Forbregd Henriksen
verneområdeforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

**Verneområdestyret
for Trollheimen**

Kopi til:

Oppdal kommune

Statsforvalteren i Trøndelag

Statsforvaltaren i Møre og Romsdal

Inge Krokanns veg 2

Postboks 2600

Postboks 2520

7340

7734

6404

OPPDAL

STEINKJER

MOLDE

**Verneområdestyret
for Trollheimen**

Postadresse
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Besøksadresse
Rindalsvegen 2A
6657 Rindal

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 +4773199386
sftlpost@statsforvalteren.no
<https://www.nasjonalparkstyre.no/trollheimen>

Solveig Vollan

Saksbehandler Linda Forbregd Henriksen

Vår ref. 2024/11309-0 432.2

Deres ref.

Dato 05.11.2024

Dispensasjon - Trollheimen landskapsvernområde - ny bru over Erga og helikoptertransport knyttet til byggearbeidet - Solveig Vollan

Vedtak I

Solveig Vollan får tillatelse til fjerning av eksisterende, gammel bru, samt oppsett av ny bru på samme sted, over Erga mellom Vollasetra og Langbakksetra i Volladalen, Sunndal kommune.

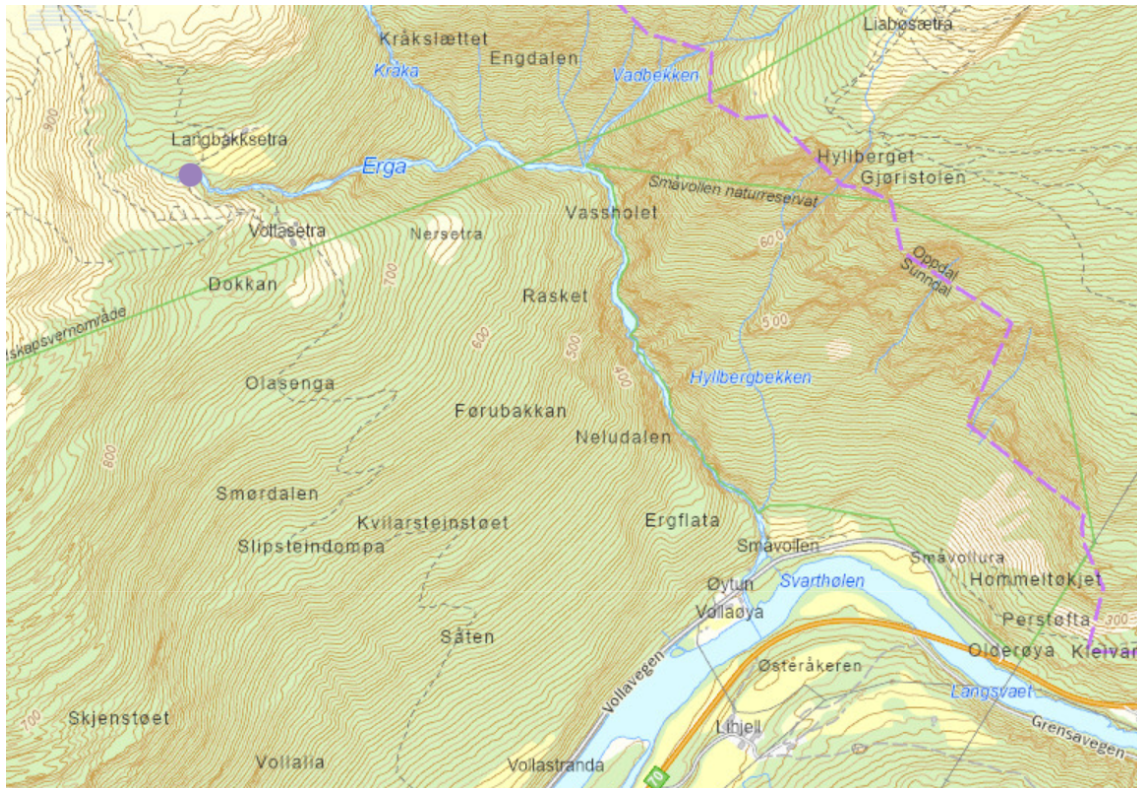
Hjemmel

Naturmangfoldloven § 48 (dispensasjon fra vernevedtak)

Vilkår for tiltaket

1. Materialer fra den gamle brua må fjernes og transporteres ut av området.
2. Ny og gammel bru er som vist i bilder i sakens behandling (vedlagt)
3. Brua skal ha jevnlig tilsyn og vedlikehold, slik at den ikke er til skade for mennesker, vilt eller beitedyr.
4. Dersom tiltaket ikke er gjennomført innen 3 år, må tiltaket omsøkes på nytt.

Kart nedenfor viser plassering av omsøkt bru, markert med lilla punkt.

Vedtak II

Solveig Vollan gis dispensasjon for å nytte helikopter – inntil 2 løft - for å flytte på plass brua, samt transportere ut materialer fra den gamle brua.

Hjemmel

Verneforskriften for Trollheimen landskapsvernområde kap IV punkt 5.3 f).

Vilkår for tiltaket

1. Transport skal skje på hverdag før 15.03.2025 eller etter 01.07.2025.
2. Dispensasjonen er gyldig ut 2025.
3. Det tillates i verneområdet lavtflyvning og landing ved de to punktene hvor bruene befinner seg.
4. Transporten skal skje slik at den ikke er til unødig forstyrrelse for friluftslivet og natur/dyreliv.
5. Det skal føres logg for transporten som sendes vernemyndigheten etter endt transportoppdrag.

Andre lovverk

Søker må selv innhente nødvendig tillatelse fra lov om motorferdsel og eventuelt plan og bygningslov for transporten og byggetiltaket. Søker må også sørge for å innhente grunneiers tillatelse.

Klagemulighet

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. Klagen stiles til Miljødirektoratet, men sendes til Verneområdestyret for Trollheimen.

Med hilsen

Linda Forbregd Henriksen
verneområdeforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg

- 1 Sakens behandling - Trollheimen landskapsvernområde - byggetiltak - bru over Erga - Solveig Vollan
- 2 Logg - Trollheimen landskapsvernområde - ny bru over Erga og helikoptertransport knyttet til byggearbeidet - Solveig Vollan

Kopi til:

Sunnadal kommune	Romsdalsvegen 2, Postboks 94	6601	SUNNDALSØRA
Statsforvaltaren i Møre og Romsdal	Postboks 2520	6404	MOLDE
Statsforvalteren i Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER

ST 41/2024 Eventuelt